

CK

CAMPUS
KRANT

KU LEUVEN

Andere tijden, andere helden

“Zonder 9/11 waren tv-series als *House of Cards* en *Breaking Bad* nooit gemaakt.” Een opmerkelijke stelling. Zegt de populariteit van ‘helden’ als Frank Underwood en Walter White echt iets over onze tijdsgeest?

Theatermaker Benjamin Van Tourhout vindt alvast van wel. Voor zijn doctoraat in de kunsten onderzocht hij waarom we zoveel empathie opbrengen voor personages die we in het echt liever niet tegen het lijf lopen: “Figuren als Frank Underwood en Walter White combineren eigenschappen van helden

en *villains*. Hun duistere kant spreekt tot de verbeelding: stiekem vinden we het wel leuk dat iemand zijn ethische principes overboord gooit en ‘stoute dingen’ doet.”

De opkomst van deze ‘hybride helden’ linkt hij aan de nasleep van 9/11. “Vlak na de aanslagen waren we kwaad en verward, maar geleidelijk aan gingen we ons vragen stellen over onze positie in de wereld en ons aandeel in het ontstaan van terreurbewegingen als Al Qaeda. De grens tussen goed en kwaad werd vager.”

Lees meer op P.02

“Het geld regeert? Ach welnee.”

“Mensen zijn geen economische wezens, ze zitten niet de hele tijd hun winst uit te rekenen – en de momenten dat ze het wel doen, blijken ze zich dan nog vaak te misrekenen”, zegt econoom en filosoof Toon Vandevelde.

Hoewel hij net een boek uit heeft met de titel *Het geweld van geld*, klinkt Toon Vandevelde, kersvers emeritus, optimistisch. Eigenbelang heeft heus niet altijd het laatste woord. Dat betekent niet dat hij blind is voor uitwassen. “Elke veelverdiener raad ik deze simpele denkoefening aan: kun je je loon verdedigen in een publiek debat? Krijg je het verkocht tegenover leraars en bejaardenverzorgers?”

Lees het interview op P.06

AFRIKAANSE HOOGLANDEN LIGGEN VOORTAAN IN LEUVEN

Container simuleert klimaat voor onderzoek naar bananenplanten

4

“HET REFERENDUM IS GEEN SPIELEREI”

Wordt de volksraadpleging al te vaak onbezonnen ingezet?

9

“IK HÉB ZELFS GEEN BUREAU MEER”

De Droomjob: Hilde Boeykens leidt SOS Kinderdorpen

13

DE ZINGENDE PATER DIE ELVIS MOEST DOEN VERGETEN

Nieuw boek brengt fascinerende greep uit Vlaams religieus erfgoed

16

Versijnt maandelijks, uitgez. juli en aug.
Afgiftelokator 2099 Antwerpen X

Tijdschrift - toelating gesloten verpakking
2099 Antwerpen X n° BC 6379
PB-nr. B-4883

“
Ik heb nooit op veilig gespeeld

Mensenrechten-advocaat Paul Bekaert

14

EEN SLIMME ZET?

Economieprofessor opent bordspelcafé

10

© KU Leuven | Rob Stevens

Belg positiever over vluchtelingen en migratie

Meer Belgen geloven dat vluchtelingen werkelijk moeten vrezen voor vervolging in hun thuisland en vinden dat de regering asielaanvragen soepel zou moeten behandelen. Dat blijkt uit onderzoek aan het Centrum voor Sociologie.

Tine Danschutter

Onderzoekers Laura Jacobs, Celine Wuyts en Geert Loosveldt gingen aan de slag met de resultaten van de *European Social Survey*. Daarin werden 34.837 Europese burgers uit 18 verschillende landen bevestigd, waaronder 1.766 Belgen. Dat gebeurde in 2002 en opnieuw in 2016. De onderzoekers noteerden enkele interessante evoluties in de houding van Belgen tegenover vluchtelingen en migratie.

Waar in 2002 slechts 17,9% van de Belgen vond dat de regering soepel zou moeten omgaan met asielaanvragen, steeg dat percentage in 2016 naar 30,4%. Ook geloven meer Belgen dat vluchtelingen in hun eigen land moeten vrezen voor vervolging: 27,2% in 2002 versus 43,3% in 2016. De respondenten gaan ook vaker akkoord met de stelling dat erkende vluchtelingen het recht zouden moeten hebben om hun naaste familieleden te laten overkomen naar ons land.

De bevestigde Belgen maken zich wel zor-

gen over de negatieve gevolgen van migratie voor de arbeidsmarkt en de sociale zekerheid. Het meest negatief zijn ze over de impact van migratie op criminaliteit. Daarentegen wordt het cultureel verrijkende effect van migratie wel steeds vaker erkend. Belgen die in een diverse buurt wonen en nauwe contacten onderhouden met mensen met een andere etnisch-culturele achtergrond, staan het meest positief tegenover migratie.

“
Jongeren hebben een positievere kijk op nieuwkomers dan ouderen.

Jongeren blijken een positievere kijk op nieuwkomers te hebben dan ouderen. Ook mensen met een hogere opleiding of meer politieke interesse, en Belgen die zelf een migratie-achtergrond hebben, zien migratie als iets positiefs. Tot slot blijken inwoners uit Brussel positiever te staan tegenover vluchtelingen dan Vlamingen of Walen.

Krekel op het kerstmenu?

Hoe voedzaam en duurzaam ze ook mogen zijn, insecten hebben ons bord vooralsnog niet ingepalmd. Maar dat is een kwestie van tijd. “Toegegeven, je moet een psychologische barrière over. Maar wie proeft, is meestal aangenaam verrast.”

Lees meer op P.20

GET8LL3N
LEER31.927
affiches

... telt de verzameling van KADOC, Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving. Het archief biedt een blik op de rijke geschiedenis van religie en haar impact op de maat-

schappij in Vlaanderen sinds 1750. Naast de affiches vind je er ook 322.000 boeken, 425 singles van vroom zingende, zedig swingende broeders en nonnen, en 163 kledingensembles, gaande van tijdloze monnikenhabitjes tot *vintage* Chiro-uniformpjes. Ter ere van zijn afscheidnemend directeur Jan De Maeyer bracht KADOC onlangs een boek uit met een verrassende greep uit de collectie, die goed is voor 31.922 meter aan archiefstukken. *Lees meer op P.16*

MEGAFOON

We zijn zo gewend geraakt aan cadeaus dat het bijna een verslaving is geworden en we steeds meer nodig hebben voor hetzelfde gevoel van voldoening.

Geschenken zijn iets achteloos geworden, zegt hoogleraar psychologie Mia Leijssen. Als je niet oprecht en expliciet je dankbaarheid uitdrukt, heeft een cadeau eigenlijk geen zin.

(*Het Laatste Nieuws*, 07/12/2017)

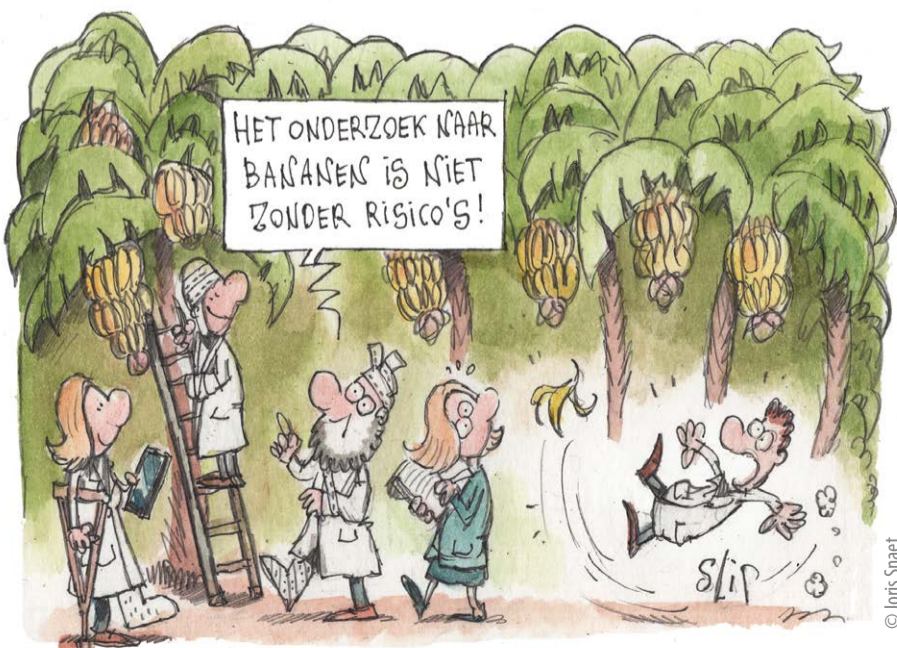

Ik pleit voor een ethische manier van bestellen. Ik laat mijn pakjes niet meer binnen de 24 uur leveren.

Een keukenrobot vóór 23u59 bestellen en de volgende dag in huis? Fijn voor de consument, maar nefast voor de gezondheid van de arbeider die 's nachts uw nieuwe speeltje moet klaarzetten, aldus professor arbeidsgeneeskunde Lode Godderis.

(*Het Nieuwsblad*, 08/12/2017)

JORIS

'Groeicontainer' bootst klimaat Afrikaanse hooglanden na voor onderzoek naar bananenplanten. *Lees het artikel op P.04*

FICTIE KREEG EEN ANDER GEZICHT NA 9/11

Helden
met een
hoek eraf

Wat hebben de tv-series *House of Cards* en *Breaking Bad* gemeen? Dat ze ons urenlang aan het scherm gekluisterd houden, klopt. Maar ook dat hoofdpersonages Frank Underwood en Walter White niet vies zijn van een moordje meer of minder. Voor zijn doctoraat onderzocht theatermaker Benjamin Van Tourhout waarom we als een blok vallen voor 'helden' die we in het echt liever niet tegen het lijf lopen.

Pieter-Jan Borgelien

Benjamin Van Tourhout heeft het idee voor zijn doctoraat in de kunsten te danken aan een toneelvoorstelling die niet geheel volgens plan verliep. Vier jaar geleden had de acteur, theatermaker en gastdocent drama aan LUCA School of Arts net het tweede deel af van *Het Geslacht Borgia*, zijn trilogie over de beruchte pausenfamilie die haar hand niet omdraaide voor overspel, incest of moord. Een stuk dat het publiek zou doen huiveren, dacht hij ...

"Maar ik dacht verkeerd", lacht Van Tourhout. "Ik ging ervan uit dat ik met mijn hoofdpersonage Rodrigo Borgia een monster had geschapen dat symbool staat voor alles wat fout loopt in de maatschappij. Hoewel hij zwierig en humoristisch is, pleegt hij aan de lopende band mis-

daden waardoor het publiek hem wel moest verafschuwen. Maar wat bleek? Ze waren verzot op hem! Zelfs op het moment dat Rodrigo zijn dochter verkracht – wat je toch op z'n minst gruwelijk kan noemen – was het publiek in staat hem te vergeven. Na één grapje in de volgende scène lag men op de grond van het lachen. Meteen dacht ik: hier is iets aan de hand met mijn 'held'. Of met het publiek (*lacht*)."

Van Tourhout nam het heldendom in fictie onder de loep en zag dezelfde dubieuze heldenfiguren opduiken in literatuur, films en tv-series. "Vooral tv levert bekende voorbeelden op: denk aan de corrupte politicus Frank Underwood uit *House of Cards*, seriemoordenaar Dexter of Walter White uit *Breaking Bad*. Wat opvalt, is dat al die personages eigenschap-

Van klassieke tot hybride held: Luke Skywalker, Superman, Dirty Harry, Walter White en Frank Underwood. "Stiekem vinden we het wel leuk dat iemand zijn ethische principes overboord gooit en 'stoute dingen' doet. Zelf zouden we dat misschien ook willen, maar we durven niet."

pen van helden en *villains* combineren. Frank Underwood is bijvoorbeeld volhardend, maar ook extreem egoïstisch en wraakzuchtig. Walter White begint als brave schoolmeester, maar verandert gaandeweg in een meedogenloze drugbaron. Omdat ze zo ambigu zijn, noem ik hen in mijn onderzoek 'hybride helden.'

Uitlaatklep

Deze heldenfiguren verschillen grondig van de types hoofdpersonages die we doorgaans zien in fictie, zegt Van Tourhout. "Ze zijn minder rechtlijnig dan pakweg Superman of Luke Skywalker: klassieke helden die vechten voor de goede zaak, moedig zijn en mensen beschermen. Maar evengoed wijken ze af van gebrekkige helden die soms over de schreef gaan, maar wel onze sympathie opwekken omdat ze het goede nastreven. Dr. House of politiemann Dirty Harry bijvoorbeeld, die de regels met de voeten treden, maar niet veranderen in slechteriken."

Hybride helden gaan zich zonder verpinken te buiten aan misdaden, maar vreemd genoeg wekken ze wel empathie. "We leven met hen mee en vergeven hen makkelijk", zegt Van Tourhout. "Dat ligt anders bij *villains* of antihelden: seriemoordenaar Patrick Bateman uit *American Psycho* fascineert ons, maar we keuren zijn moorddrang niet goed en verplaatsen ons niet in zijn schoenen. Bij Dexter doen we dat wél, omdat we

Benjamin Van Tourhout:

Ik denk dat we op dit moment weer nood hebben aan klassieke helden, met duidelijke morele waarden. Zeker omdat we in een tijd leven waarin onze ideologieën op losse schroeven staan.

een verklaring krijgen voor zijn immorele gedrag. Hij vermoordt enkel degenen die het 'verdienen'. Dat vinden we oké, want in onze ogen wordt hij een soort superheld die het kwaad bestrijdt. Walter White begint een drughandel, maar doet dat om zijn kankerbehandeling te betalen. Frank Underwood zint op wraak nadat hij onrechtmatig werd behandeld ... Eenmaal we een degelijk moreel kader hebben, kan zo'n personage zich eigenlijk alles permitteren."

Uiteraard gebruiken scenarioschrijvers ook heel wat trucjes om je als kijker aan de personages te binden, zegt Van Tourhout. "Hybride helden zijn vaak geestig of ad rem, hebben ballen aan hun lijf én raken weg met hun misdaden. Bovendien spreekt hun duistere kant tot de verbeelding: stiekem vinden we het wel leuk dat iemand zijn ethische principes overboord gooit en 'stoute dingen' doet. Zelf zouden we dat misschien ook willen, maar we durven niet. De fictie dient hier dus als uitlaatklep. Frank Underwood gaat nog een stapje verder: hij doorbreekt de vierde wand, spreekt het publiek toe en maakt hen zo medeplichtig. Ook dat marcheert geweldig goed (*lacht*)."

9/11

De hybride held mag dan wel razend populair zijn, toch is het een vrij recent fenomeen, zegt Van Tourhout. "De eersten doken op in de nasleep van 9/11: een gebeurtenis die onze

wereldvisie volledig heeft veranderd. Na de val van het communisme waanden we ons onaantastbaar, tot twee vliegtuigen in de WTC-torens vlogen en het hart van het 'vrije Westen' troffen. Er ging een symbolische schok door alle geledingen van de maatschappij. Dat uitte zich ook in fictie, die inspeelt op de tijdsgeest en in het beste geval iets zegt over de wereld waarin we leven. Het is niet vreemd dat Underwood of White pas hun opwachting maakten nadat al onze zekerheden overboord waren gegooid. Sterker nog: zonder 9/11 waren *House of Cards* of *Breaking Bad* nooit gemaakt."

Volgens Van Tourhout kwam dit nieuwe type held pas geleidelijk tot stand. "Vlak na de aanslagen waren we kwaad en verward. We hadden nood aan een duidelijk onderscheid tussen goed en kwaad, en daarom zagen we op tv vooral klassieke helden. Typische *war heroes* met heldere waarden zoals Jack Bauer uit de serie 24. Maar geleidelijk aan begonnen we ons vragen te stellen over onze positie in de wereld en het aandeel dat we hebben in het ontstaan van terreurbewegingen als Al Qaeda. We werden genuanceerder. En dat zag je ook bij Jack Bauer: aan het eind van de reeks was hij geen onverslaanbare superheld meer, maar een man met gebreken. De grens tussen goed en kwaad werd vager. En dat zette de deur open voor hybride helden, die nog enkele stapjes verder gaan."

Watje Trump

Van Tourhout wilt in zijn theaterwerk voortbouwen op dit doctoraat en met zijn stukken onderzoeken hoever je empathie kan rekken. De hybride held heeft stilaan zijn grenzen bereikt, vermoedt hij. "Op korte tijd is hij heel snel ontspoord. We hebben seriemoordenaars gehad, *criminal masterminds*, en zelfs een president die aan het moorden slaat. Vergeleken met Underwood is Donald Trump een watje! (*lacht*) Hoeveel verder kunnen we nog gaan? En zal het publiek het blijven pikken? Ik ben ervan overtuigd dat de hybride held nooit meer volledig zal verdwijnen, maar wellicht treedt hij binnenkort wat meer naar de achtergrond."

"Ik sluit niet uit dat er ooit een nieuw type held komt, die de wetten van fictie herdefiniëert. Maar ik denk dat we op dit moment weer nood hebben aan klassieke helden, met duidelijke morele waarden. Zeker omdat we in een tijd leven waarin onze ideologieën op losse schroeven staan en polarisering hoogtij viert. Zeker is dat helden zullen blijven fascineren en deel uitmaken van onze levens. Want zo zitten we in elkaar: we hebben figuren nodig om naar op te kijken of om ons tegen af te zetten, helden die ons de weg wijzen als we verloren zijn gelopen."

Bio-ingenieurs Sebastien Carpentier (links) en Jelle van Wesemael plaatsen de eerste reeks stekjes in de groeicontainer. "Op termijn willen we een heel gamma van *climate smart bananas* in kaart brengen."

© KU Leuven | Rob Stevens

WELKE BANANENSOORTEN VOELEN ER ZICH HET BEST THUIS?

'Groeicontainer' bootst klimaat Afrikaanse hooglanden na

Sinds enkele weken vinden we het klimaat van de Afrikaanse hooglanden ook in Leuven, en wel in een container aan de Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen. Wetenschappers gaan vier jaar lang onderzoeken hoe goed verschillende soorten bananenplanten in dat klimaat gedijen.

Tine Danschutter

Je zou het niet zeggen als je het aanbod in een doordeweekse supermarkt bekijkt, maar wereldwijd zijn er meer dan 1.500 verschillende soorten bananenplanten. De KU Leuven beschikt over een databank met stekjes van al die soorten. Onderzoekers willen nu weten hoe elke soort zich gedraagt in het klimaat van de Afrikaanse hooglanden. De nachten zijn er te koud voor de klassieke bananenplant, en er valt ook te weinig regen.

De wetenschappers gingen in zee met *Urban Crop Solutions*. Zij bouwen containers om gewassen te kweken in ideale omstandigheden, zogenaamde groeicontainers. Bio-ingenieur Sebastien Carpentier is de bezieler van het project: "In deze container bootsen we de komende vier jaar het klimaat van de Afrikaanse hooglanden na. Van elke bananensoort kweken we gedurende 8 weken 18 stekjes op. Intus-

sen houden we goed in de gaten hoe elk stekje reageert. Na 75 cycli zullen we alle 1.500 soorten getest hebben."

Het onderzoek gebeurt in het kader van het Europese COST-project. Onderzoeksinstituten uit 28 Europese landen zullen daarbij verschillende planten 'fenotyperen'. Dat wil zeggen dat ze gaan testen hoe een reeks soorten van een bepaald gewas het doen onder bepaalde omstandigheden. Het project wil zo *climate smart varieties* in kaart brengen. En dat is nodig, want klimaatverandering is een stevige uitdaging voor het kweken van gewassen.

"Bananenkwekers creëren op dit moment de ideale omstandigheden om de lange, smalle, gele bananen te kweken die wij allemaal kennen. Dat betekent vooral dat ze de planten veel extra water moeten geven. Door de klimaatverandering zal die situatie onhoudbaar worden", zegt Carpentier.

"Met de informatie uit het COST-project zullen kwekers snel kunnen schakelen tussen soorten om zo hun opbrengst op peil te houden. Als het iets warmer of iets natter wordt, kan een andere bananensoort het plots beter doen en compenseren voor een soort die op dat moment minder vruchten geeft."

In de achtertuin

Gesteund door het Belgische ontwikkelingsagentschap willen de onderzoekers een selectie van ideale bananenplanten vinden voor de boeren in de Afrikaanse hooglanden. Carpentier: "Op dit moment zien zij bananenplanten niet echt als een wingewas. De planten staan vaak in achtertuinen en er zijn weinig middelen om te investeren in de teelt ervan. We willen de boeren ervan bewust maken dat een bananenplant een relatief makkelijke voedselbron is."

De onderzoekers kiezen er bewust voor om niet één enkele soort te lanceren als de uitverkoren 'Afrikaanse hooglandbanaan': "We maken een rangschikking, zodat we de boeren een tiental soorten kunnen aanraden die maximaal renderen onder de klimatologische omstandigheden waarin ze wonen." En er zijn nog meer plannen: "Op langere termijn willen we voor elk klimaat uitzoeken welke bananensoort zich daarin het best voelt", besluit Carpentier.

KORT NIEUWS

Campus Gasthuisberg stelt nieuw gebouw voor

© Geert Vanden Wijngaert

Na werkzaamheden van ruim twee jaar is Campus Gasthuisberg een gebouw rijker. Het ALO-gebouw bundelt een Alma-studentenrestaurant, een Leercentrum en een Onderwijstoren.

Het gloednieuwe studentenrestaurant biedt plaats aan duizend hongerigen en is het eerste waar Alma zijn nieuwe huisstijl introduceert. Er wordt ook ingespeeld op de stijgende vraag naar *ethnic food* en vegetarische gerechten. Studenten die weinig tijd hebben en een *take-away*-maaltijd verkiezen, komen eveneens aan hun trekken.

Boven de Alma ligt het nieuwe leercentrum, met werkplekken van verschillende groottes en een tiental afgesloten groepsruimtes die studenten kunnen reserveren om samen aan een opdracht te werken. Daarnaast is er een grote stille werkruimte die uitzicht biedt op de campustuin en aansluit op het dakterras. Omdat veel bezoekers urenlang in het leercentrum verblijven is er ook veel aandacht besteed aan een goede akoestiek en een aangename temperatuur. Het leercentrum draagt de naam van emeritus professor Désiré Collen, pionier van de biotechnologie in Vlaanderen en oprichter van ThromboGenics.

Boven het leercentrum strekt zich een onderwijstoren van drie verdiepingen uit, met onder meer lesruimtes en pc-lokales. Ook hier kunnen studenten in groepjes aan opdrachten van hun docenten werken, in één van de twaalf *breakout rooms*. Net als het leercentrum biedt deze onderwijstoren extra mogelijkheden op het vlak van activerend onderwijs en zelfstudie. (bvh)

i Lees meer op nieuws.kuleuven.be/alo

Leg eens wat

KARAKTER

onder uw kerstboom en word lid van de Academische Stichting Leuven voor amper 20,18 € (i.p.v. 30 €)

Karakter: hét tijdschrift dat de Homo Universalis in u wakker houdt!

Meer info op <http://www.tijdschriftkarakter.be/> en <https://www.kuleuven.be/asl/>

Rek.nr BE 41 4310 1102 3210 met vermelding 'promo2018'

Aanbod geldig tot en met 31 januari 2018

GELUKKIG 20,18 €

BLOEDVATEN IN HET NETVLIES BEVATTEN HEEL WAT INFORMATIE OVER ONZE GEZONDHEID

In het oog, in het hart

“Het menselijk oog is een venster op het hart en de hersenen”, zegt doctoraatsstudent Ruben Hemelings. “Als de bloedvaatjes in je netvlies veranderen, kan dat wijzen op een oogziekte, maar ook op diabetes, een beroerte of alzheimer. Helaas is de analyse van netvliesfoto’s niet zo eenvoudig.” Hemelings werkt aan slimme software die dat werk van artsen overneemt én ook nog bijleert.

TEKST: Ilse Frederickx | FOTO: Rob Stevens

Er valt heel wat af te leiden uit de dikte en het patroon van de bloedvaten in het netvlies. Veranderingen kunnen wijzen op aandoeningen zoals verhoogde bloeddruk, hartinfarct, diabetes en zelfs de ziekte van Alzheimer. Bij een beroerte zijn de slagaders bijvoorbeeld vernauwd. Omdat foto’s van het netvlies makkelijk te maken zijn, worden ze getipt als een instrument om in een vroeg stadium ziektes te detecteren.

Maar dat is voorlopig nog toekomstmuziek. Want de analyse van een netvliesfoto is een tijdrovend werkje dat op dit moment enkel weggelegd is voor specialisten. Daarom is er veel interesse voor de mogelijkheden van *deep learning*, software die in staat is patronen te herkennen in immense hoeveelheden data en die zelf ook bijleert zolang je nieuwe data aanlevert.

Subtiel verschil

Veelbelovend, vond ook Ruben Hemelings. Na zijn studie handelsingenieur volgde hij een opleiding ‘Artificiële Intelligentie’ en voor zijn masterproef koos hij het onderwerp ‘*deep learning* in de biomedische sector’, met als promotor professor Matthew Blaschko.

Dat topic was een voorstel van VITO, de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek. “Zij hebben al een softwareprogramma, *IFLEXIS*, dat bloedvaten en oogzenuwen kan detecteren op netvliesfoto’s”, vertelt Hemelings. “Maar die software herkent nog niet het verschil tussen slagaders en aders. Dat onderscheid is belangrijk om een ziekte vast te stellen: je vergelijkt de dikte van de slagaders met de dikte van de aders en je bekijkt of die verhouding afwijkt van wat men bij gezonde mensen meet. Bij de allerkleinste bloedvaten is het verschil tussen aders en slagaders te subtiel voor de menselijke waarneming. De vraag was dus om *deep learning*-software te schrijven die niet alleen bloedvaten kan herkennen, maar ze ook kan indelen.”

Bij *deep learning* leert de machine zelf: “Bij de vorige generatie software moest je nog aangeven op welke kenmerken de computer moest selecteren. Bijvoorbeeld: om

bloedvaten te detecteren in netvliesbeelden geef je de computer mee wat de kleur van een bloedvat is. Bij *deep learning* levert de programmeur enkel trainingsbeelden aan: in dit geval foto’s van het netvlies waarop een gespecialiseerde oogarts heeft aangegeven waar de aders en slagaders lopen. De software leert zelf welke kenmerken nuttig zijn om te selecteren. Dat zijn ook zaken die mensen niet zien, zoals wiskundige verhoudingen.”

Kantelen en spiegelen

Een belangrijk deel van het werk voor Hemelings was dan ook een databank van netvliesbeelden samenstellen: “Online vond ik bruikbare beelden. Maar dat waren er maar twintig, en dat is te weinig. De software kan die beelden uit het hoofd leren, maar zou compleet falen bij een ongeziene foto. Vergelijk het met een kind leren vermenigvuldigen: je blijft niet alsmaar ‘twee maal twee is vier’ herhalen. Je moet variëren met oefeningen zodat het kind ook een nieuwe opdracht kan oplossen.”

Het gebrek aan oefenmateriaal loste Hemelings op met *data-augmentatie*: “Je kan de bestaande foto’s vermeerderen door elke foto te kantelen of te spiegelen, of door er kleinere stukjes uit te snijden. Een mens ziet het verband, maar voor een computer gaat het telkens om een compleet nieuwe foto.” Dat leidde uiteindelijk tot een dataset van ongeveer 80.000 oefenbeelden.

Maar wat als de software compleet nieuwe beelden te verwerken krijgt? “In 98 procent van de gevallen zit de software juist. Dat komt zeer dicht in de buurt van menselijke experts. Bovendien is dit systeem objectief en snel.” VITO zal de resultaten alvast gebruiken om haar software te verbeteren.

Hemelings mag tevreden terugblikken op zijn masterproef. Hij stond op de shortlist van de Vlaamse Scriptieprijs en van de Agoriaprijs, die innovatief technologisch onderzoek bekroont. En zijn masterproef kreeg nog een ander staartje. “Ondertussen is er een samenwerking opgezet tussen het Laboratorium Oogziekten van UZ Leuven, VITO en het Departement Elektrotechniek (ESAT) van de KU Leuven. Ik werk nu bij

© KU Leuven | Rob Stevens

Ruben Hemelings: “De software moet nieuwe oefeningen krijgen om bij te leren. Als je een kind leert vermenigvuldigen, blijf je ook niet alsmaar ‘twee maal twee is vier’ herhalen.”

professor Ingeborg Stalmans aan een doctoraat over glaucoom”, vervolgt de enthousiaste Hemelings.

Blinde vlek

Glaucoom is een veel voorkomende oogziekte bij ouderen, waarbij het afvoerkanaal verstopt geraakt en het vocht zich ophoopt in het oog. Dat zorgt voor een hoge druk in de oogbol die de oogzenuw onherstelbaar kan beschadigen en tot blindheid kan leiden. “Het is een ziekte die vaak laat gedetecteerd wordt, omdat eerst het zijdelingse zicht aangetast wordt. Eigenlijk leidt glaucoom tot zones in ons gezichtsveld waar informatie ontbreekt, net zoals de blinde vlek – het deel van het netvlies waar de oogzenuw en de bloedvaten het oog verlaten. Onze hersenen compenseren dat met informatie van zones errond en van het andere oog, zodat je pas laat merkt dat je je zicht verliest. Dat is spijtig, want de ziekte kan wel gestabiliseerd worden zodra ze opgemerkt wordt.”

Ook de diagnose zelf is een uitdaging. “De oogarts test het gezichtsveld en meet de druk in de oogbol. Maar bij veel patiënten is de oogboldruk relatief normaal en kan het glaucoom dus onopgemerkt blijven als men zich beperkt tot een drukmeting. Daarom maken oogartsen ook foto’s van het netvlies om de oogzenuw te bekijken. Daar kan *deep learning* weer soelaas bieden, zowel om de ziekte vroeg te detecteren als om de evolutie van de ziekte op te volgen. In dit geval kan ik werken met een grote databank netvliesbeelden van het UZ, van zowel glaucoompatiënten als gezonde mensen. Het ultieme doel is software ontwikkelen die het probleem vroeg detecteert, bij de oogarts of de opticien, of tijdens grootschalige screeningscampagnes.”

EOS-prijs voor ‘zenuwzoeker’

Tijdens de uitreiking van de Vlaamse Scriptieprijs mochten Céline Cuypers en Kobe Bamps (*Masters in de industriële wetenschappen: Elektronica-ICT – Universiteit Hasselt & KU Leuven*) juichen. Zij kregen de EOS-prijs, waarmee het gelijknamige maandblad de beste scriptie in de ‘harde’ wetenschappen bekroont.

Cuypers en Bamps ontwikkelden een algoritme om op basis van CT-beelden de locatie van de *nervus phrenicus* met grote precisie te bepalen. Die zenuw speelt een cruciale rol bij onze ademhaling en ligt soms heel dicht langs de longaders. Bij patiënten met voorkamerfibrillatie, een hartritme stoornis waarbij de hartkamers onregelmatig samentrekken, vormt dat een risico tijdens een operatie: wanneer het weefsel aan de uitgang van de longaders in het hart wordt verschroeid, kan de zenuw geraakt worden en zo beschadigd raken. Het nieuwe algoritme kan in de toekomst mogelijk ingezet worden om de locatie van de zenuw vóór de ingreep zeer precies weer te geven, zodat de arts weet wat de gevaarlijke punten zijn.

i Lees meer op www.scriptieprijs.be

ECONOOM-FILOSOF TOON VANDELDE VIERT EMERITAAT MET BOEK OVER 'GEWELD VAN GELD'

“De markt is niet slecht. Wie handel drijft met elkaar, slaat elkaar de kop niet in.”

Ondanks – alweer – onthullingen over belastingparadijzen en – nog steeds – exuberante lonen voor topmanagers, blijft Toon Vandeveld een optimist als het om de menselijke soort en haar omgang met geld gaat. “Mensen zitten niet de hele tijd hun winst uit te rekenen. Economisch denken is maar een klein eilandje in de oceaan van het leven.”

TEKST: Wouter Verbeyle | FOTO: Rob Stevens

'Het geweld van geld. De zoektocht naar de ziel van de economie' van Toon Vandeveld is verschenen bij LannooCampus.

Campuskrant mag drie exemplaren van het boek weggeven. Stuur vóór 26 januari een e-mail met onderwerp 'boek Het geweld van geld' en uw adresgegevens naar nieuws@kuleuven.be. De winnaars worden persoonlijk op de hoogte gebracht.

Toon Vandeveld verontschuldigt zich: we moeten nog op zoek naar een interviewplek. Sinds zijn emeritaat kreeg hij een nieuwe werkstek toegewezen, die hij deelt met Herman De Dijn, “en die zit nu druk te werken.” We belanden in de Raadzaal van het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte, waar we al na vijf minuten worden onderbroken: de lampen zijn dringend aan vervanging toe, maar Vandeveld koopt ons een uurtje tijd.

Vandeveld, econoom én filosoof, gaf officieel zijn laatste les in juni, met flinke tegenzin – waarover later meer. Eerst moeten we het over zijn nieuwste boek hebben. Dat heet *Het geweld van geld* en het peilt naar de ziel van de economie, aan de hand van licht ontvlambare thema's als commercieel draagmoederschap, het basisinkomen en toplonen voor topmanagers. Te veel om te bespreken, dus waarom niet starten bij de actualiteit?

De Paradise Papers beheersen vandaag de kranten. Een zoveelste bewijs dat de mens steeds weer kiest voor het economisch eigenbelang?

Toon Vandeveld: “Toen ik twintig was, had ik waarschijnlijk volmondig ‘ja’ geantwoord. Ik las in die tijd veel Habermas, en die sprak over ‘de kolonisering van onze leefwereld door de economische logica’. En ongetwijfeld klopt dit met het buikgevoel van vele mensen, inclusief vele van mijn collega's filosofen: ‘Ja, inderdaad, eigenbelang is aan de winnende hand.’”

“Maar ondertussen ben ik veertig jaar ouder, en ik ben stilaan gaan inzien dat de wereld toch heel anders in elkaar zit. De economische rationaliteit blijkt maar een klein eilandje in de oceaan van het leven. Mensen zijn geen economische wezens, ze zitten niet de hele tijd hun winst uit te rekenen – en de momenten dat ze het wel

doen, blijken ze zich dan nog vaak te misrekenen (*lacht*).”

“Aan economen die vandaag enkel geloven in monetaire *incentives* kan ik zeggen: zo werkt het niet. Kijk naar je job: geld speelt daar al bij al een marginale rol. Zo is het toch bij mij, en ongetwijfeld bij veel mensen hier: we krijgen aan het einde van de maand ons loon gestort, en dat is fijn, maar verder doen we ons werk, en denken we daar niet aan. Intrinsieke motivatie is zoveel belangrijker. Het mooiste voorbeeld dat ik me herinner waren de mijnwerkers die dertig jaar geleden naar Brussel marcheerden voor het behoud van hun job – één van de smerigste jobs die er bestaan, en toch vochten ze ervoor, voor de camaraderie die ze erin vonden, de fierheid die ze erdoor voelden.”

Waarop slaat dan het geweld uit de titel van uw boek?

Vandeveld: “De concrete aanleiding voor dit boek waren de verhalen van boeren die hun schulden niet kunnen terugbetalen, die uit pure uitzichtloosheid zelfmoord plegen. Die terugbetalingsdwang, dáár schuilt geweld in. Economie is georganiseerde wederkerigheid: als je geld krijgt, dan staat daar altijd iets tegenover. Als je geld leent, en je kunt niet voldoen, dan kan je daar – letterlijk – door vernietigd worden. In India verkeren tienduizenden boeren in die situatie, maar je hoort dat soort wanhoopsverhalen net zo goed hier bij ons, bij boeren in Frankrijk, in België.”

Couponnetjes

Even terug naar de Paradise Papers: een minderheid doet het, dus moeten we het niet erg vinden?

Vandeveld: “Natuurlijk zijn belastingparadijzen niet rechtvaardig, en moeten er achterpoortjes worden gesloten. Maar tegelijk durf ik onomwonden optimistisch te zijn: wat nog toelaatbaar is, schuift op.

De regels worden strenger, de achterpoortjes kleiner. Die schandalen gaan vaak ook niet om pure fraude, maar om ontwijking. En die blijft mogelijk zolang landen concurrenten zijn van elkaar, zolang ze geen wereldwijde afspraken kunnen of willen maken.”

“Maar de regels worden wel beter gehandhaafd. Nog maar twintig jaar geleden zaten de treinen van België naar Luxemburg vol met mensen die daar couponnetjes gingen knippen om de belasting in België te ontlopen. Vandaag is zelfs het Zwitsers bankgeheim opgeheven. Dat was tot voor kort volkomen ondenkbaar! Wie veel geld heeft, zal nog altijd wel achterpoortjes vinden. Maar ze passen toch maar beter op, want ze maken zichzelf zo tot gijzelaar van malafide mensen in obscure financiële circuits.”

“

Elke veelverdiener raad ik deze simpele denkoefening aan: kun je je loon verdedigen in een publiek debat? Krijg je het verkocht tegenover een publiek van pakweg bejaardenverzorgers, leraars, verpleegkundigen?

Ondertussen blijft de ongelijkheid tussen de superrijken en de rest wel toenemen. De acht rijkste mensen bezitten vandaag evenveel als de armste helft van de wereldbevolking.

Vandeveld: “Nochtans hebben we de laatste vijftig jaar wereldwijd veel vooruitgang geboekt als je kijkt naar gezondheidszorg, of naar armoedebestrijding.

Dat is de goede kant, die mag je niet onvermeld laten. Maar die extreme rijkdom van de 0,01 procent blijft wel een probleem. Een democratisch probleem, een probleem voor de legitimiteit van het kapitalisme. Een ethisch probleem ook, want die allerrijksten zijn dat meestal geworden door toeval, door een gok die goed is uitgedraaid, door afkomst, door gesjoemel soms – en veel minder door eigen verdienste.”

Langs de kassa

Dat oordeel trekt u ook door naar topmanagers. In *Het geweld van geld* wijdt u een heel hoofdstuk aan hun exuberante lonen, en of ze die nu waard zijn. Het antwoord luidt: niet echt.

Vandeveld: “Misschien geloven die CEO's zelf van wel, denken ze: ‘Ik ben de enige die deze job kan doen.’ Maar ik koester een stevig wantrouwen tegenover dat soort ideeën: alsof zij uitsluitend door eigen verdienste op die positie zijn beland.”

Schuilt in de publieke verontwaardiging daarover geen stevige portie afgunst?

Vandeveld: “Nee, ik heb er – net zoals veel mensen volgens mij – geen enkel probleem mee als mensen goed verdienen. De markt mag daar wat mij betreft zelfs gewoon haar werk doen. Als bedrijven hun CEO's rijkelijk – marktconform – willen verlonen: ze doen maar. Ik vraag alleen dat die CEO achteraf ook netjes langs de kassa passeert: dat zijn inkomsten afgeroomd worden door de belastingen. Over echte rechtvaardigheid kan je pas spreken als alle bronnen van inkomen gelijk worden belast.”

“Kijk, in ons land kenden we de voorbije jaren een groei van hooguit één procent, en dat zal in de nabije toekomst niet gek veel meer stijgen. Dat is op zich geen probleem: we hebben hier een heel aanzienlijk niveau van welvaart bereikt. Maar tegelijk blijven de noden in onze samenleving groot: op het vlak van pensioenen, van gezondheidszorg, van verduurzaming van ons economisch bestel, van opvoeding – om maar iets te noemen: de helft van de kinderen in Antwerpen spreekt vandaag geen Nederlands. Dan moet iedereen bijdragen. Dan mag je een kleine elite niet laten ontsnappen. Dat geldt voor topmanagers én voor topvoetballers.”

“Elke veelverdiener die daar anders

“
Sommige domeinen in ons leven moeten gevrijwaard blijven van de markt en het geld. Bij ‘betaalde liefde’ kan geen sprake meer zijn van echte liefde.”

over denkt, raad ik deze simpele denkoefening aan: kun je je loon verdedigen in een publiek debat? Krijg je het verkocht tegenover een publiek van pakweg bejaardenverzorgers, leraars, verpleegkundigen? Vind je het dan nog steeds een fatsoenlijke verloning? Ik weet het, zo’n oefening is geen hoogstaande ethiek (*lacht*.)”

Vrijbuiters

De markt mag haar werk doen, klonk het net. Leidde het heilige geloof in de werking van de vrije markt niet al meermaals tot grote problemen?

Vandevelde: “Dé vrije markt bestaat niet. Elke markt heeft zijn regels, en als iets niet werkt – of dat nu door te weinig of juist door te veel regels is – dan zeg ik: schaf het af! Pas op, ik verdedig een gereguleerde markt. Ik heb daaromtrent geen ideologische a priori’s. Moraaltheologen gaan

ervan uit dat mensen goed handelen. Dat is natuurlijk een beetje naïef. Ik, als econoom, denk: diezelfde mensen zijn in staat tot het beste en het slechtste. Het zijn uiteindelijk de instellingen en hun regels die bepalen of er meer ‘vrijbuitersgedrag’ is of meer samenwerking.”

“Wat die vrijbuiters betreft: je moet altijd oppassen dat je de hele maatschappij niet organiseert naar een kleine minderheid. De superrijken waarover we spraken, dat gaat om 0,01 procent van alle mensen. Ongetwijfeld zijn 0,01 procent van de mensen ook dieven en psychopaten: daar gaan we onze maatschappij toch ook niet naar inrichten? De meeste mensen zijn geen vrijbuiters, maar kuddedieren: ze doen wat de meeste anderen doen.”

Kan één vrijbouter genre Donald Trump, die regels en belastingen verafschuwt, en handels- en kli-

maatakkorden de wacht aanzegt, toch niet behoorlijk wat schade aanrichten?

Vandevelde: “Trump is natuurlijk geen gewone jongen. Hij verlegt zonder twijfel grenzen, en we hebben met de bankencrisis gezien waartoe een massale deregulering van een sector kan leiden. Maar zover zijn we nog niet: zelfs Trump kan niet zonder meer doen wat hij wil. Er is de ideologie die men uitschreeuwt en hoe die op het terrein uitdraait. De Amerikaanse republikeinen schreeuwden moord en brand over de overheidstekorten onder Obama, maar met hun recente belastinghervorming scheppen ze er nog veel grotere. En ook bij ons zagen we dat centrumrechtse regeringen vaak meer uitgaven en tekorten creëerden dan linkse.”

Blinde vlekken

‘Een beetje naïef’, het woord viel daarnet al. Hoe heeft u dat eigen-

lijk ervaren, economie doceren aan ‘wereldvreemde’ filosofen?

Vandevelde: “O, maar blinde vlekken vind je aan de twee kanten, hoor. Ik heb veertig jaar lang de filosofie zitten verdedigen bij de economen, en omgekeerd. Ik probeer ze elkáars blinde vlekken te tonen. Toen ik pas op de unief zat, verkeerde ik zelf nog in de waan dat het economische de enige sleutel was om de maatschappij te doorgronden. Ondertussen weet ik wel beter: je leert de samenleving net zo goed begrijpen als je pakweg haar culturele uitingen leert lezen.”

“Omgekeerd stel ik toch nog steeds vast dat veel filosofiestudenten een te negatief beeld hebben van de markt. Dat klopt niet: dé markt op zich is niet slecht. In een wereld van zeven miljard mensen kún je de behoeftebevrediging niet organiseren zonder markten, en als mensen handel drijven met elkaar, dan slaan ze elkaar tenminste de kop niet in.”

“Zoals ik al zei: er zijn veel markten, en de vrije markt valt ook niet samen met ongebreideld kapitalisme. Dat laatste moet je natuurlijk niet willen. Ik sluit *Het geweld van geld* ook bewust af met tien kritieken op het kapitalisme. Dat het mensen en dingen te zeer instrumentaliseert bijvoorbeeld: sommige domeinen in ons leven moeten gevrijwaard blijven van de markt en het geld. Daarom schrijf ik ook dat ik commercieel draagmoederschap een slecht idee vind, en daarom kan er bij ‘betaalde liefde’ ook geen sprake meer zijn van echte liefde.”

Vluchtigheid

We moeten stilaan oprassen in de Raadzaal. Het klinkt als slappe symboliek, maar die oude lampen moeten nu toch echt vervangen worden, en Toon Vandevelde moet zijn afscheidslezing nog voorbereiden. Die gaat trouwens níet over geld – “ik had geen zin om mijn boek nog eens samen te vatten” – maar over vluchtigheid. “Dat is toch de grote uitdaging voor elke mens tegen het einde van zijn loopbaan: wat rest er van wat je gedaan hebt, en hoe ga je daarmee om? Wat is er nu eigenlijk blijven hangen bij die 35.000 studenten die ik voor me heb gehad? Wat betekent het uiteindelijk? Ik heb geweldig veel energie gestoken in artikels die vervolgens gepubliceerd zijn in tijdschriften die bijna niemand leest (*glimlacht*). Je probeert jezelf een beetje onsterfelijk te maken door een wereld te creëren, via je kinderen, je boeken ... Maar uiteindelijk zal je je toch moeten verzoenen met die vluchtigheid, en ervan leren genieten. Dat lukt me trouwens steeds beter ...”

“Maar nee, als ik mocht kiezen, ik ging niet met pensioen. Gelukkig begeleid ik nog enkele doctoraten en geef ik toch nog een paar vakken. Ik ben totaal vergroeid met dat lesgeven: het is de eerste reden dat ik ’s morgens de krant opensla. Ik sprokkel voorbeelden bijeen voor lessen en lezingen. Het is mijn manier om met aandacht in de wereld te staan en om mijn capaciteiten te oefenen. Als je dat oefenen opgeeft, ga je achteruit. Als ik niet beter wist, ik zou naar de rechtbank stappen om aan te vechten dat men me dat nu zomaar verbiedt.”

Hij brengt het met een kwinkslag, maar het is meer dan half gemeend. “In contact blijven met mensen die iets van je verwachten: dat is hét wapen tegen veroudering, in de strijd met de leeftijd die je identiteitskaart je voorhoudt.”

5 VRAGEN
AAN

PRAKSHIT RAJ SHAKYA

NEPALESE STUDENT
MET EEN MISSIE

Appelen en peren. Daarover leert Prakshit Raj Shakya uit Nepal in sneltempo bij tijdens zijn *Master of Food Technology* aan de KU Leuven.

Extra gemotiveerd door een beurs van het Fonds Roger Dillemans droomt hij er nu al van om met zijn fruitverwerkend familiebedrijf mee te spelen op nationaal niveau.

Katrien Steyaert

© KU Leuven | Rob Stevens

“De peren zijn hier zoeter dan thuis”

Nepalees voor beginners: *namaste* betekent ‘hallo’. Met *dinuhos* vraagt u om iets. Voeg daar *titaura* aan toe, en met een beetje geluk krijgt u een portie plaatselijke zoetheid – het woord verwijst onder meer naar zoete reepjes mango, citroen en ander gedroogd fruit. Wie weet zijn die wel gemaakt door *Variety Fruit Products*, het bedrijf van de ouders en ooms van Prakshit Raj Shakya (25).

01/ Hoe zag uw leven in Nepal eruit?

“Ik ben de enige zoon in een middenklassegezin. Onze familie runt sinds achttien jaar een eigen, bescheiden onderneming in de hoofdstad Kathmandu, en ik droom er al sinds mijn vroegste schooljaren van om me in de sector te verdiepen. In Dharan, op vijfhonderd kilometer van thuis, haalde ik een bachelor in *food technology* aan een universiteit die pioniert op dat vlak.”

02/ Wie of wat zette u op het spoor van Leuven?

“Veel alumni van Dharan zeiden me dat de onderzoeksmogelijkheden en cursussen hier uitstekend zijn. Ze hebben gelijk. Ik kende jullie land totaal niet, behalve dan van het nationale elftal – ik ben een grote voetbalfan. Binnenkort wil ik trouwens ook eens naar Barcelona reizen voor een wedstrijd.”

“Door visumproblemen kwam ik pas in België aan toen de lessen al begonnen waren, waardoor ik in mijn eerste semester in Gent – mijn master is interuniversitair – bijna verzoop in het werk. Ergens genoot ik daarvan, maar het is fijn dat het in Leuven iets minder hectisch is. Ik volg hier mijn tweede masterjaar.”

03/ Wat is het belangrijkste dat u hier al geleerd hebt?

“Anders dan in Nepal ligt de nadruk hier meer op de lesinhoud begrijpen en minder op memoriseren. Dat vind ik interessant. Ik moest er wel even aan wennen, net zoals aan de interactieve manier van lesgeven en de vele praktische opdrachten. Nu geniet ik ervan. Leren omgaan

met meetinstrumenten blijkt bijvoorbeeld cruciaal te zijn voor mij, want voor mijn thesis meet ik allerlei parameters bij peren die opgeslagen zijn in een gecontroleerde atmosfeer. De kennis over appelen was hier al groot, maar over peren

“

Ik kende jullie land totaal niet, behalve dan van het nationale elftal – ik ben een grote voetbalfan.

is nog veel te leren. Een langere bewaringstijd zou jullie in staat stellen op zoek te gaan naar nieuwe afzetmarkten, niet onbelangrijk gezien de Russische boycot. (*Rusland verbiedt sinds 2014 alle import van Europese land- en tuinbouwproducten als reactie tegen sancties van Europa – red.*). Thuis in Nepal kweken we

ook peren, maar die zijn niet zo lekker zoet als de Belgische.”

04/ Waarom dong u mee naar steun van het Fonds Roger Dillemans?

“Een vriendin vertelde me erover vier dagen voor de deadline. Dat ik toch nog geselecteerd raakte, was een ongelooflijke verrassing, en betekende vooral voor mijn ouders een opluchting. Ze hebben een heel gemiddeld inkomen, dus mijn studie en verblijf hier betalen betekende een aanzienlijke last. Ik was altijd al een hardwerkende student, maar ik voel me nu extra gemotiveerd dankzij de beurs. Het is een katalysator om mijn dromen na te streven. Plus: ik kan nu tot volgende zomer blijven en optrekken met de vrienden die ik hier al maakte. Dat ging gemakkelijk, iedereen is hier erg sympathiek. Ik hou ook van de stad. Leuven heeft een levendig nachtleven, maar is altijd vredig.”

05/ Wat is uw ultieme ambitie?

“Na mijn master wil ik met mijn biotechnologische kennis terugkeren naar huis, waar ik eerst een paar jaar ervaring wil opdoen in de privésector en daarna aan de slag wil in ons familiebedrijf. Daar ligt mijn hart. Ik wil vooral het vele manuele werk dat we nu nog doen automatiseren, en er zo voor zorgen dat ons bedrijf kan opklimmen tot nationaal niveau. Dat verdient het.”

i Het Fonds Roger Dillemans

Al meer dan tien jaar reikt het Fonds Roger Dillemans excellentiebeurzen uit aan studenten die een tweede masteropleiding aan de KU Leuven willen volgen. De laureaten worden streng geselecteerd op basis van hun studieresultaten, maatschappelijk engagement en motivatie. Geïnteresseerden kunnen zich tot april 2018 kandidaat stellen. Meer info, ook over schenkingen aan het fonds: www.kuleuven.be/mecenaat/beurzen/dillemans

De dienst Kunst & Erfgoed en het Leuven Universiteitsfonds organiseren op donderdag 22 februari (20u, Grote Aula Maria Theresiacollege) een benefietconcert ten voordele van het fonds. Het gaat om een heropvoering van een concert waarmee Leuvense studenten op 12 februari 1851 geld bijeenbrachten voor de ‘behoeftegen’ van de stad Leuven. Info: www.kuleuven.be/mecenaat/concertdillemans

“De KU Leuven investeert natuurlijk veel zelf via haar onderzoekfondsen, maar die middelen volstaan niet om ons de topuniversiteit te laten zijn die we willen zijn. Daarvoor moeten we absoluut geflankeerd worden door mecenasen. Hun inbreng is een onmisbaar deel geworden van onze totale werking.”

rector Luc Sels

Schenkers bepalen mee onze koers

Giften zijn welkom op de giftenrekening van de KU Leuven met IBAN-nummer BE45 7340 1941 7789. Fiscaal voordeel vanaf 40 euro per jaar.

Meer info over onze projecten:
www.kuleuven.be/mecenaat

FOTO 1: Estée Lauder moving cancer care forward fund
FOTO 2: Fonds Lenaerts-Grimonprez voor een sterkere EU-dimensie op school

KU LEUVEN

UNIVERSITEITSFONDS

DUBBEL CHECK

Een actueel vraagstuk
belicht vanuit 2 expertises

Referenda: ja of nee?

Een fusie tussen Zingem en Kruishoutem? Een Oosterweelverbinding met een Lange Wapperbrug? Leopold III opnieuw op de troon? De Brexit en de Catalaanse onafhankelijkheid zijn niet de enige prangende kwesties die rechtstreeks in handen van de burger werden gelegd. Is een referendum de ultieme vorm van democratie? Of kan je politiek toch beter aan professionals overlaten?

TEKST: Ine Van Houdenove | ILLUSTRATIE: Gudrun Makelberge

Steven Van Hecke
politicoloog

Het referendum wordt vaak onbezonnen gehanteerd.

Ik erger me aan de kritiek dat de uitstap van het Verenigd Koninkrijk uit de EU geen voorwerp had mogen uitmaken van een referendum, of dat er meer dan een gewone meerderheid had moeten zijn. Sinds 1995 is geen enkele staat nog lid geworden van de EU zonder referendum. Daar hoor je nooit iemand over. En als daar telkens een tweederdemeerderheid vereist was geweest, zouden weinig landen zijn toegetreden... Als het *remain*-kamp het Brexit-referendum had gewonnen, zou je die kritiek ook niet horen, vermoed ik. Maar het is niet omdat de uitkomst van een referendum je niet aanstaat dat je het instrument op zich moet afkeuren.

“Politici gebruiken referenda uiteraard, om een politiek statement te maken, om iemands macht te legitimeren of te ondergraven. Maar dat is niet zonder risico. **De lijst van politici die zich bijna of helemaal verbrand hebben door hun lot te verbinden aan een referendum is lang.** Wie een referendum organiseert, gaat ervan uit dat hij of zij gaat winnen. Maar dat draait vaak anders uit.”

“In ons land zijn referenda vooralsnog enkel mogelijk op het lokale niveau. Dat heeft te maken met het collectieve trauma van de Koningskwestie, die in 1950 bijna het einde van België betekende. In een niet-bindend referendum werd toen gevraagd of Leopold III, die – tegen de wil van de regering in – al vroeg in de oorlog voor Hitler was gecapituleerd, mocht terugkeren als koning. Uit de uitslag bleek een diepe verdeeldheid in ons land en de koning moest uiteindelijk aftreden. Sindsdien zijn referenda op nationaal – federaal – vlak een taboe.”

“De laatste jaren zien we in de EU een enorme piek in referenda. Omdat Europa belangrijker is geworden natuurlijk, maar ook omdat de burger mondiger wordt en het

gevoel heerst dat de representatieve democratie tekort schiet. **Ik ben geen voorstander van het Zwitserse model, waar om de haverklap een kantonaal referendum gehouden wordt, maar een volksraadpleging kan de parlementaire democratie wel degelijk aanvullen.** Bijvoorbeeld bij technische vraagstukken waar wetenschappers het niet over eens raken, zoals een kernuitstap of het gebruik van glyfosaat. Dat zijn ultiem ook altijd politieke kwesties, die heel goed via een referendum kunnen worden beslecht.”

“Het is waar dat een referendum weinig ruimte biedt voor nuance: er wordt slechts één vraag gesteld en je kan enkel met ja of nee antwoorden. Maar op zich is dat bij verkiezingen niet anders.

Ik heb geen kritiek op het instrument zelf, wel op de onbezonnenheid waarmee het vaak wordt gehanteerd. Niet alleen moeten beide kampen voldoende tijd krijgen om de bevolking te informeren en is financiële transparantie van de campagnes een must, de initiatiefnemers moeten ook verder kijken dan het referendum zelf. De Britse regering beschikt nog steeds niet over studies over de economische impact van de Brexit – die hadden ze moeten hebben vóór het referendum. Net als de Catalaanse independisten, die er onder meer niet bij hebben stilgestaan wat onafhankelijkheid zou betekenen voor het lidmaatschap van de EU, hebben de Brexiters het referendum een zeer slechte dienst bewezen. Een referendum is een waardevol politiek instrument, geen *Spielerei*.”

Raf Geenens
politiek filosoof

Hou het voor vragen waarop geen ‘juist’ antwoord bestaat.

Referenda hebben een slechte reputatie omdat ze moeilijk goed uit te voeren zijn. **Maar van een referendum kan een grote symbolische kracht uitgaan. Het is een blijk van vertrouwen in het oordeel van de burger.** En het vergroot

de betrokkenheid bij belangrijke beslissingen. In de VS werd het homohuwelijk in 2015 afgedwongen via het Supreme Court. Kort daarvoor was het in Ierland ingevoerd via een referendum. Een wereld van verschil, voor de betrokkenen en voor de samenleving.”

“Voorwaarde is wel dat het referendum is ingebed in een ‘deliberatief’ proces. Er moet een zorgvuldig publiek debat aan voorafgaan, zodat de beslissing echt de uitkomst is van een bewuste en beredeneerde collectieve keuze. In zo’n groter ‘deliberatief systeem’ kunnen directe en representatieve elementen perfect samen functioneren.”

“Bij technische vraagstukken, zoals de Oosterweelverbinding, is de meerwaarde van een referendum beperkt. Zo’n kwestie kan je immers niet herleiden tot een ja/nee-vraag. Referenda worden beter voorbehouden voor existentiële, fundamentele zaken. Zoals het homohuwelijk dus, of de onafhankelijkheid van een regio. Vragen waarop geen technisch juist antwoord bestaat, maar die extreem waardegeleden zijn. Als je het sociaal contract van een samenleving wil veranderen, is een referendum de enige legitieme manier om dat te doen. **Bij de referenda over de Brexit en over de onafhankelijkheid van Catalonië is van alles verkeerd gegaan, maar de onderwerpen waren wél bij uitstek geschikt voor een refe-**

rendum. Ook staatsvormingen zouden democratischer verlopen als referenda er een rol in kregen.”

“Dat een referendum op federaal niveau uitgesloten is, is een groot gebrek van ons systeem. Tot nog toe werd elke poging om daar iets aan te veranderen, afgeblokt door de Raad van State. Die beroept zich daarbij op artikel 33 van de Grondwet waarin staat dat ‘alle machten uitgaan van de natie’. *Natie* wordt daarbij geïnterpreteerd als de huidige generatie en alle vroegere en toekomstige generaties. Als het huidige volk zou beslissen via een referendum, zou dat een soort staatsgreep zijn ten opzichte van alle andere generaties. Dat geldt – in die redenering – niet voor beslissingen van volksvertegenwoordigers, omdat zij niet de belangen verdedigen van het volk, maar die van de natie.”

“Het is geen toeval dat dit soort argumentatie – die inderdaad een beetje juridische loodgieterij lijkt – pas in de handboeken publiekrecht opduikt vanaf 1950, vlak na de Koningskwestie dus. Samen met Stefan Sottiaux van de Faculteit Rechtsgeleerdheid tracht ik aan te tonen dat deze redenering historisch weinig steek houdt. Ik vermoed niet dat onze – elitair ingestelde – *founding fathers* in 1831 enthousiast zouden zijn geweest over de invoering van referenda. **Maar ik denk wel dat referenda verzoenbaar zijn met de geest van de Grondwet.** De grondwetgever had een relatief groot vertrouwen in de rol van de burger, en geloofde bijvoorbeeld in juryrechtspraak. In de Grondwet kan je wel degelijk intenties terugvinden die argumenten pro referenda kunnen zijn. Zo was het één van de grote bekommernissen om machtsconcentraties te vermijden. Vandaag zien we dat politieke partijen zeer machtig geworden zijn. Referenda kunnen een manier zijn om die participatie te breken.”

PATROONSFEEST 2018

KU Leuven reikt vier eredoctoraten uit

De KU Leuven eert op haar Patroonsfeest personen met bijzondere verdiensten op wetenschappelijk, maatschappelijk of cultureel vlak. Op 2 februari worden eredoctoraten uitgereikt aan neurochirurg Alim Louis Benabid, nanowetenschapper Thomas Ebbesen, Zuster Rosemary Nyirumbe en journalist Martin Wolf.

Professor Alim Louis Benabid (°1942) is een absolute autoriteit op het vlak van de menselijke motoriek. Aan het begin van zijn carrière richtte hij zich op de behandeling van tremor bij parkinsonpatiënten. Door elektrostimulatie van bepaalde hersendelen slaagde hij erin om patiënten te helpen bij wie alle andere behandelingen tot dan toe hadden gefaald. Na zijn emeritaat legde Benabid zich toe op een nieuwe missie: mensen met verlamming door een ruggengraatletsel weer laten lopen. Hij richtte in Grenoble een volledig nieuw onderzoeksinstituut op, dat werkt rond robotica die rechtstreeks aangestuurd wordt door de motorische cortex van de patiënt.

De Noorse fysisch chemicus Thomas Ebbesen (°1954) ontdekte in 1989 per toeval dat het mogelijk is om licht zeer efficiënt door nanogaatjes – kleiner dan de golflengte van licht – in metalen films te laten schijnen. Het

kostte Ebbesen negen jaren om het fenomeen 'extraordinary optical transmission' – dat de toen gangbare theorie tegensprak – te ontrefelen. Voor zijn pionierswerk ontving hij samen met twee andere wetenschappers in 2014 de Kavli-prijs voor nanowetenschap, de meest prestigieuze prijs in het vakgebied.

Zuster Rosemary Nyirumbe (°1961) vangt als hoofd van de Saint Monica Girls School in Gulu, Uganda honderden vrouwelijke slachtoffers van oorlogsgeweld op. Velen zijn voormalige kindsoldaten van het rebellenleger LRA en hebben heel wat fysiek en seksueel geweld moeten doorstaan. Vaak worden ze verstoet door hun gemeenschap en kunnen ze nergens anders terecht. Via de Sewing Hope Foundation brengt Zuster Rosemary hen vaardigheden bij waardoor ze met catering, secretariaats- of kleermakerswerk in hun eigen onderhoud kunnen voorzien, maar ook hun waardigheid kunnen herstellen.

Martin Wolf (°1946) is journalist en Senior Chief Economics Commentator voor de Britse krant Financial Times. Met zijn werk drukte hij de voorbije decennia regelmatig zijn stempel op het maatschappelijk debat rond sociaal-economische thema's. Zijn heldere, maar vooral kritische en onafhankelijke standpunten zijn vaak geworteld in het economisch wetenschappelijk onderzoek. Daarmee slaagt hij er niet alleen in om het onderzoek te vertalen naar de praktijk en het brede publiek, hij geeft regelmatig ook nieuwe impulsen aan datzelfde wetenschappelijk onderzoek. Martin Wolf schreef meerdere boeken rond thema's als globalisering en de economische en financiële crisis.

www.kuleuven.be/patroonsfeest

COLOFON

Campuskrant, maandelijks tijdschrift van de KU Leuven voor alumni, personeel en studenten.

Een realisatie van de Nieuwsdienst

Hoofredactie Sigrid Somers, Reiner Van Hove | **Redactie** Pieter-Jan Borgelien, Ilse Frederickx, Ludo Meyvis, Rob Stevens, Ine Van Houdenhove, Wouter Verbeylen | **Medewerkers** Katrien Bollen, Tine Danschutter, Julia Nienaber, Sarah Somers, Anke Vander Elst, Bregt Van Hoeyveld, Inge Verbruggen | **Freelancers** Katrien Steyaert | **Redactieadres** Naamsestraat 22, bus 5002, 3000 Leuven, T 016 32 40 13, nieuws@kuleuven.be | **Adreswijzigingen** Alumni Lovanienses, Naamsestraat 22, bus 5601, 3000 Leuven, info@alum.kuleuven.be | **Grafisch ontwerp** Jansen & Janssen, Gent | **Lay-out en netwerk** Wouter Verbeylen | **Fotografie** Rob Stevens, Filip Van Loock | **Cartoons** Joris Snaet | **Illustraties** Gudrun Makelberge | **Reclameregie** Inge Verbruggen, T 016 32 40 15, inge.verbruggen@kuleuven.be | **Oplage** 26.200 ex. | **Drukwerk** Eco Print Center, Lokeren. Campuskrant wordt gedrukt met milieuvriendelijke waterloze druktechnologie. | **Verantwoordelijke uitgever** Bruno Lambrecht, Naamsestraat 22, bus 5000, 3000 Leuven

Copyright artikels Artikels kunnen overgenomen worden mits toestemming.

Het volgende nummer van Campuskrant verschijnt op 31 januari 2018.

PROFESSOR ECONOMIE OPENT BORDSPELCAFÉ

Er is passie in het spel

Als je in het Antwerpse Centraal Station even binnenspringt voor een koffie in café The Playground, riskeer je de tijd uit het oog te verliezen en je trein te missen. Professor economie Mark Van Achter wil er nieuwe zieltjes winnen voor zijn passie: het bordspel. "Toevallige passanten en spelfanaten, tieners en omaatjes ... ze vinden elkaar hier rond de tafel. Mensen verbinden: dat is precies wat ik wil bereiken."

TEKST: Reiner Van Hove

FOTO: Rob Stevens

De echte-wereld-versie van het spel *Levensweg* bracht Mark Van Achter op de vakjes 'studeer economie', 'behaal een doctoraat' en 'word professor'. De eerste twee stappen zette hij in Leuven, de laatste in Bonn, Mannheim en Rotterdam. Na een nieuwe draai aan het rad kwam zijn pion dit najaar in Antwerpen terecht. Hij werd er gastdocent aan de Campus Carolus van de KU Leuven en baat sinds enkele weken een bordspelcafé uit.

Die combinatie is niet zo gek als ze op het eerste gezicht lijkt. "Sinds mijn doctoraat heb ik tal van wiskundige modellen ontwikkeld om de werking van financiële markten te beschrijven. Daarbij vertrok ik onder meer van 'speltheorie', een raamwerk dat toelaat de wederzijdse impact te begrijpen van spelers die beslissingen nemen. De regels waaraan ze zich in een markt moeten houden, beïnvloeden uiteraard de uitkomst. Al die elementen vind je ook terug in bordspellen", zegt Van Achter.

Bovendien hebben spellen vaak een grote educatieve kracht, vindt hij. "Hier in Antwerpen geef ik het vak bedrijfsfinanciering, en één van mijn lessen gaat

over fusies en overnames. Als je een hoorcollege over zo'n onderwerp geeft, mag je blij zijn als je studenten er de helft van meekrijgen (*lacht*). Maar er is een geniaal bordspel uit de jaren zestig, *Acquire*, dat je de marktmechanismen en tactieken op een heel intuïtieve manier aanleert: wanneer *spring* je op een bedrijf, hoe financieer je de overname ... Tijdens de les haal ik dat spel weleens aan en vertel ik de studenten wat ze eruit kunnen halen. Ook als je weinig kaas gegeten hebt van economie, begin je na een halfuurtje spelen de spanning van die wereld echt te voelen."

Eilandje van plezier

Ook voor Van Achter zelf zijn het opwindende tijden. Zijn academische carrière heeft hij op een lager pitje gezet, zodat hij zijn vuur voor bordspellen voluit kan laten oplaaien. De eerste vonken voelde hij in de kinderjaren. "Als klein jongetje had ik veel impulsen nodig en was ik alles snel beu, behalve gezelschapsspellen: die kon ik *blijven* spelen. Dat waren de klassiekers: *Monopoly*, *Hotel*, *Rummikub*, *Levensweg* ... Spellens waar ik nu niet snel meer naar zal grijpen (*lacht*)."

Alumnireizen 2018: een greep uit het aanbod

EXCLUSIEVE BESTEMMINGEN, BEGELEIDING DOOR KU LEUVEN EXPERTEN EN UITSTEKEND GEZELSCAP VAN MEDEALUMNI

De reizen worden aangeboden door Alumni Lovanienses vzw i.s.m. Dienst Alumni KU Leuven en uitgewerkt door erkende reisbureaus. Het reisaanbod 2018 vindt u op alum.kuleuven.be/alumnireizen

- **Rajasthan:** 24 januari-9 februari 2018
- **Iran:** 19-29 april 2018
- **Kosovo en Albanië:** 5-16 mei 2018

- **Navarra en Aragon:** 29 mei-6 juni 2018
- **Boedapest:** september 2018*
- **Rome:** oktober 2018*

- **China:** oktober 2018*
- **Cuba:** oktober-november 2018*
- **Zuid-Afrika:** oktober-november 2018*

* in voorbereiding

KU Leuven Alumni. Gisteren heeft toekomst.

KU LEUVEN

De keuze is dan ook wat groter geworden, om het zacht uit te drukken: Van Achter heeft thuis een verzameling van een achthonderdtal bordspellen. “Dat klinkt extravagant, ik weet het, maar ik kan het uitleggen (*lacht*). Het leven van een onderzoeker kan bijwijken hard en eenzaam zijn. Vier jaar geleden belandde ik in een burn-out, en kreeg ik het advies om terug te grijpen naar datgene waar ik als kind energie uit haalde. De keuze was snel gemaakt: ik begon wekelijkse bordspelavonden te organiseren bij me thuis. Niet alleen met vrienden en kennissen, maar ook met andere liefhebbers die ik op events leerde kennen. Die avonden bleken een *gouden medicijn*, en meteen ook een goed excuus om een uitgebreide collectie aan te leggen.”

“Onder mijn vorige woning in de Antwerpse binnenstad zat een middeleeuwse gewelvenkelder, en die stond vol bordspellen. Bij de zoektocht naar een nieuw huis was een grote kelder dan ook een must (*lacht*). Een *man cave* klinkt me te stoer, geef mij maar een *game cave*: een eilandje van plezier waar mensen samenkomen om te spelen.”

Geen drakenkoppen

Die *cave* is nu bovengronds gegaan: toen Van Achter opving dat er in het Antwerpse Centraal Station een themagang rond ‘het spel’ zou komen, sprong hij samen met barista Fabienne Soree op de kar. “Ik speelde al een tijdje met het idee om iets meer te doen met mijn passie. Als ik naar congressen in het buitenland ging, maakte ik van de gelegenheid gebruik om de plaatselijke bordspelcafés te bezoeken. Het viel me op dat het vaak kille refers waren, waar alleen echte hobbyisten zaten te spelen. Ik heb al snel besloten dat ik het anders wou aanpakken.”

“In The Playground hebben we be-

wust gekozen voor de warme sfeer van een koffiebar, zonder drakenkoppen of andere fantasy-elementen die mensen zouden kunnen afschrikken. We willen de drempel zo laag mogelijk houden, zodat iedereen zich welkom voelt. De 150 spellen die je bij ons kan spelen of kopen, hebben we van eenvoudig naar moeilijk gerangschikt. Je kan dus makkelijk een keuze op jouw maat maken. Een spel

“

Je hoort weleens zeggen dat je iemand beter leert kennen door een uur te spelen dan door een jaar te praten. Dat is de nagel op de kop.

als *Kingdomino* heb je bijvoorbeeld in een mum van tijd onder de knie, voor *Terraforming Mars* moet je toch enkele uren uittrekken. We geven uiteraard ook met alle plezier een woordje uitleg. En we hebben een aantrekkelijke drankenkaart, met kwaliteitskoffie van een lokale brander en een selectie speciale bieren.”

“Dit café is trouwens nog maar een voorproefje. Ik heb een middeleeuws pand in het centrum van Antwerpen gekocht waar ik een groter project rond spellen wil opzetten, met workshops en andere evenementen, een bed & break-

fast en mogelijkheden voor teambuildings. Mijn uiteindelijke doel is om het brede publiek kennis te laten maken met de enorme kracht die schuilgaat in het spel.”

De generatie van Catan

Het gamma aan bordspellen is de voorbije jaren gigantisch gegroeid. “Vroeger had je aan de ene kant de populaire spellen als *Monopoly* en *Risk*, en aan de andere kant de nichespellen voor de liefhebber. Sinds midden jaren negentig zie je een nieuwe generatie toegankelijke themaspellen verschijnen, met op kop *De kolonisten van Catan*. Elk jaar ga ik met enkele vrienden naar een grote beurs in Duitsland – het land met de grootste bordspelcultuur – en alleen daar al worden er telkens meer dan duizend nieuwe spellen voorgesteld.”

Niet verwonderlijk, nu steeds meer mensen de charme van het bordspel herontdekken. “De computer en het internet hebben de hele wereld binnen handbereik gebracht, maar tegelijk hebben ze ons individualistischer gemaakt. De *revival* van het bordspel is een reactie daarop: mensen voelen de nood om elkaar weer op te zoeken. En hoe kan je dat beter doen dan door samen rond tafel te gaan zitten voor een spel? Je hoort weleens zeggen dat je iemand beter leert kennen door een uur te spelen dan door een jaar te praten. Dat is de nagel op de kop.”

“Dat verbindende effect van bordspellen zie ik ook in mijn café. Spelfanaten en toevallige passanten, tieners en oma-tjes ... ze vinden elkaar hier spontaan rond de tafel. Ik zit er telkens met heel veel voldoening naar te kijken, want het is precies wat ik voor ogen had.”

www.the-playground.be

Mark Van Achter: “De bordspelcafés die ik in het buitenland zag, waren vaak kille refers waar alleen echte hobbyisten zaten te spelen. Ik wou het anders aanpakken.”

Campuskrant mag één exemplaar van het spel ‘Gipf’ en één exemplaar van het spel ‘Photosynthesis’ weggeven – zie kader hiernaast. Stuur vóór 26 januari een e-mail met onderwerp ‘spel Gipf’ of ‘spel Photosynthesis’ en uw adresgegevens naar nieuws@kuleuven.be. De winnaars worden persoonlijk op de hoogte gebracht.

Het ideale spel voor ...

Biologen: Photosynthesis

“Kruip in de schors van een boomsoort en strijd in het bos om het steeds draaiende zonlicht dat je toelaat om fotosynthese op gang te brengen.”

Psychologen: 1 Nacht Weerwolven & Waaghalzen

“Snel sociaal deductiespel waarin de inwoners van een dorp samen moeten uitzoeken wie onder hen de weerwolf is die 's nachts op moordtocht gaat.”

Wiskundigen: Gipf

“Geeft een geniale twist aan het klassieke vier-op-een-rij-principe. Wereldwijd gezien als het summum in moderne abstracte bordspellen, en deel van een breder project ontwikkeld door Antwerpenaar Kris Burm.”

Geneeskundigen: Pandemie

“Een coöperatief bordspel, waarbij je niet tegen elkaar, maar met elkaar speelt om de mensheid te redden van vier bijzonder dodelijke ziektes.”

Ingenieurs: Captain Sonar

“Twee teams bemannen ieder een duikboot, als kapitein, stuurman, ingenieur en sonar-operator. Je kan maar beter de vijandige duikboot lokaliseren voor zij jou vinden ...”

Zoektocht naar buitenaards leven nog moeilijker dan verwacht

© Joris Snaet

Is er leven buiten ons zonnestelsel? Wetenschappers zoeken het antwoord onder meer in de atmosferen rond planeten. Maar de stoffen die op leven kunnen wijzen, zitten wellicht beter verstopt dan we dachten.

Tine Danschutter

Wetenschappers zijn al een tijdje op zoek naar buitenaards leven op exoplaneten. Dat zijn planeten die niet rond de zon draaien, maar rond een andere ster. De onderzoekers kijken onder andere naar de samenstelling van de atmosfeer rond de planeten. Als ze er zuurstof of ozon – een variant van zuurstof – vinden, is de kans weer net iets groter dat er leven op de oppervlakte mogelijk of aanwezig is. Het onderzoek van Ludmilla Carone (Max Planck Instituut), professor Leen Decin (KU Leuven) en hun collega's toont aan dat deze chemische stoffen misschien beter verstopt zijn dan we tot nu dachten.

De onderzoekers bekeken hoe ozon zich verspreidt in de atmosfeer van enkele van de dichtstbijzijnde exoplaneten die het potentieel hebben om leven te herbergen: Proxima Centauri b en TRAPPIST-1b en -1d. Die planeten zijn altijd met dezelfde

kant naar hun respectievelijke zon gericht, waardoor ze een warme 'eeuwige dagzijde' en een koude 'eeuwige nachtzijde' hebben. Dat heeft een grote invloed op de luchtstromen op deze planeten. En het zijn net deze luchtstromen die de samenstelling van de atmosfeer rondom de planeten bepalen.

“Op de aarde lopen de luchtstromen van de evenaar naar de polen”, zegt professor Leen Decin. “Daardoor geraakt de ozon in onze atmosfeer mooi verdeeld over de hele planeet. Op Proxima Centauri b en TRAPPIST-1b en -1d leiden de luchtstromen van de polen naar de evenaar, waardoor de ozon zich aan de evenaar opstapelt.”

“Als we in de atmosfeer van een exoplaneet geen chemische stoffen vinden die op leven kunnen duiden, wil dat niet noodzakelijk zeggen dat deze stoffen er niet zijn”, zegt Ludmilla Carone. “Misschien zitten ze niet verspreid over de hele planeet, maar geconcentreerd op bepaalde plaatsen waar we nog niet gekeken hebben of waar we niet kunnen kijken.” Dat nieuwe inzicht kan wetenschappers helpen om hun zoekstrategie bij te sturen.

in Memoriam

De universitaire gemeenschap neemt afscheid van:

Professor Pol Marck
Emeritus hoofddocent aan de Faculteit Sociale Wetenschappen
(06/12/1930 – 21/11/2017)

Wim Dillemans
Administratief en technisch medewerker aan de Afdeling Plantenbiotechniek, Departement Biosystemen
(30/09/1960 – 22/11/2017)

Etienne Vanden Balck
Gepensioneerd medewerker Campusservice Zone Heverlee
(24/06/1948 – 03/12/2017)

Professor Robert Eckloo
Emeritus gewoon hoogleraar aan de Faculteit Bio-Ingénieurswetenschappen
(29/10/1933 – 04/12/2017)

Benoemd of onderscheiden

- Dr. **Karel Van Damme** (Klinische Genetica) won de *Ramazzini Award*, uitgereikt door het *Collegium Ramazzini*, een internationale academie van experts in het domein van gezondheid en milieu en arbeidsgeneeskunde.
- Professoren **Bart Nicolai** en **Pieter Verboven** (Afdeling Mechatronica, Biostatistiek en Sensoren) ontvingen de tweejaarlijkse wetenschapsprijs voor duurzame landbouw (t.w.v. 7.500 euro) van het **Phytofar Instituut** (Belgische vereniging van de industrie van gewasbeschermingsmiddelen), voor *CADcracker*, een rekentool voor de agrovoedingsindustrie.
- Professor **Stein Aerts** (Departement Menselijke Erfelijkheid) ontving de *Prize for Bioinformatics and Computational Science 2017* van het *Biotechnologiefonds van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België*, voor zijn inzending *Single-cell gene regulatory networks*.
- Professor **Erik Mathijs** (Afdeling Bio-economie) werkt mee aan het project 'Gezocht: Voedsel voor de Toekomst' dat expertise bundelt van de provincie Vlaams-Brabant, Vredeseilanden (Rikolto), Colruyt Group, KU Leuven en Hogeschool UCLL in de zoektocht naar manieren om de groeiende wereldbevolking op een duurzame en gezonde wijze te voeden. Het project werd bekroond met de *Sustainable Partnership Award* van *The Shift* in de categorie 'Internationaal'.
- **Miek Smeets** (Academisch Centrum voor Huisartsgeneeskunde) ontving de *Viviane Conraads Prijs* (t.w.v. 15.000 euro), die sinds 2015 om de twee jaar wordt uitgereikt aan een project, team of onderzoeker in de cardiologie.
- **Sarah Van de Velde** wint de *Kwinta Master Award 2017* van het *Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg* (VCK) voor de zelfevaluatietool voor woonzorgcentra die ze voor haar mas-

terproef handelswetenschappen ontwikkelde. **Sofie Burggraefe** (Afdeling Industrieel Beleid / Verkeer & Infrastructuur) ontvangt de *Kwinta PhD Award 2017* voor haar onderzoek naar hoe treinen stipter kunnen rijden in de flessenhals in Brussel.

• Professor **Geertrui Van Overwalle** (Faculteit Rechtsgeleerdheid) werd door de *Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek* (NWO) aangesteld als lid van het internationale en interdisciplinaire nominatiecomité voor de Stevin-prijs.

• **Thijs Peirelinck** (Afdeling ESAT-ELECTA) ontving de *Encon Energieprijs 2017* voor de beste masterproef rond energie en duurzaamheid. Hij ontwikkelde een zelflerend softwaresysteem voor verwarmingsinstallaties.

• **Dimitri Voordeckers** (master in de stedenbouw en de ruimtelijke planning) won de *Afstudeerprijs 2017 van de Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning* (VRP) voor zijn eindwerk 'Stedelijk metabolisme als ruimtelijk ontwerptool voor de optimalisatie van watercycli – case study Leuven' (promotor: Hans Leinfelder).

• Professor **Lennart Scheys** (Organisatiesystemen) en doctoraatsstudent **Thomas Overbergh** hebben de *Outstanding Researcher Award* gewonnen van het *National Center for Simulation in Rehabilitation Research* (NCSRR) (Stanford, USA).

• **STEM@school**, een samenwerkingsproject tussen KU Leuven (ESAT, Departement Natuurkunde, HIVA), de Universiteit Antwerpen, het Katholiek Onderwijs Vlaanderen en het GO! werd bekroond met de *EAPRIL Best Research and Practice Project (BR&PP) Award*.

• Dr. **An Coosemans** (Laboratorium voor Tumorimmunologie en Immunotherapie), professor **Christophe Deroose** (Nucleaire Geneeskunde & Moleculaire Beeldvorming), professor **Daan Dierickx** (Laboratorium voor Experimentele Hematologie), professor **Maarten Lambrecht** (Laboratorium Experimentele Radiotherapie) en professor **Diether Lambrechts** (Laboratorium voor Translationele Genetica; VIB-KU Leuven Center for Cancer Biology) krijgen ieder een beurs van *Kom op tegen Kanker* voor hun onderzoeksproject.

Steun het goede doel met je kerstwensen!

Koop je kerstkaarten in de KU Leuven-shop. De opbrengst gaat naar het Kinderziekenhuis UZ Leuven.

KU Leuven-shop
Naamsestraat 22
3000 Leuven

www.kuleuven.be/shop

KU LEUVEN

TOM EN DE NGO-DIRECTEUR

“Dit werk laat je stilstaan bij de zin van alles”

“Voor mij voelt dit niet als *werk*,” zegt Hilde Boeykens (56), oudstudent toegepaste economie en directeur van SOS Kinderdorpen. “Ik heb zelfs geen bureau meer.” Laat een bureaubijbaan nu net zijn wat ook Tom Merlevede (22), master in de wijsbegeerte en student vergelijkende en internationale politiek, niét ambieert.

Ine Van Houdenhove

Hilde Boeykens ontvangt student Tom Merlevede met open armen bij SOS Kinderdorpen: “We zijn altijd op zoek naar jonge mensen die hun handen uit de mouwen willen steken en het vak willen ontdekken.”

© KU Leuven | Rob Stevens

Na zijn middelbare school, waar hij economie-wiskunde volgde, wilde Tom iets helemaal anders. “Een filosofiestudent bracht me op het idee om wijsbegeerte te gaan studeren. Ik ontmoette hem tijdens een reis naar India, waar ik drie weken meebouwde aan een ziekenhuis voor leprapatiënten. Later trok ik nog naar Congo, voor een project rond tbc, en naar Indonesië, waar ik aan het werk ging in een centrum voor in beslag genomen wilde dieren. Inmiddels woon ik samen en heb ik mijn vriendin moeten beloven dat ik nog enkel om de twee jaar zo’n projectreis onderneem (*lacht*).”

Maar ook als hij in het land blijft, zit Tom niet stil. Op *KU Leuven blogt* publiceert hij geregeld bijdragen over zijn stokpaardjes: duurzaamheid, dierenrechten, schone kleren... “Ik geef als vrijwilliger vorming bij Europahuis Ryckvelde, waar ik ook meewerkte aan het project *Hallo politici*. Vorig jaar was ik mandataris duurzaamheid bij de Studentenraad en volgend semester ga ik aan de slag als jobstudent bij het *Green Office* van de universiteit.”

En als hij in de zomer zijn tweede master op zak heeft, gaat Tom op zoek naar werk. “Filosofie en politieke wetenschappen bereiden natuurlijk niet voor op een welbepaald beroep. Maar sinds India droom ik ervan om aan de slag te gaan bij een ngo, liefst één die ook buiten Europa actief is. En als ik dan toch mag dromen, zou ik graag CEO of directeur zijn van zo’n ngo. Het lijkt me een boeiende afwisseling om er aan de ene kant hier in ons land voor te zorgen dat alles draait, en daarnaast in het veld te gaan kijken naar de projecten die je realiseert. Een bureaubijbaan schrikt me eerlijk gezegd een beetje af.”

Meerdere petjes

“Ik heb zelfs geen bureau meer”, lacht Hilde Boeykens in het hoofgebouw van het enige SOS Kinderdorp in ons land, gelegen in de idyllische heuvels van het Ardeense Bande. “Ik had er één in Brussel, maar ik heb er een vergaderruimte van gemaakt. Het liefst zoek ik een werkplek in de buurt van de medewerkers of de kinderen.”

“

Hilde Boeykens van SOS Kinderdorpen:

Op een gegeven moment kwam ik tot het besef: ik wil meer doen met mijn talenten dan bedrijven helpen om nóg meer te verkopen.

Aan de overkant van de straat liggen zeven familiehuizen, waar telkens een moeder vijf tot acht kinderen onder haar hoede heeft. Het dorp is in rust gedompeld, want iedereen is op school. De kinderdorpen in het buitenland, van Azerbeidzjan tot Zambia, zijn een toevluchtsoord voor weeskinderen, maar die zijn er haast niet meer in ons land, vertelt Hilde Boeykens: “In dit dorp worden wel 43 kinderen opgevangen die

om de één of andere reden niet meer bij hun ouders kunnen wonen. Daarnaast hebben we in Brussel een project voor niet-begeleide minderjarige vluchtelingen, en in Liedekerke het Simbahuis, waar gezinnen in een moeilijke situatie begeleid worden.”

Boeykens staat al dertien jaar aan het hoofd van SOS Kinderdorpen België: “Daarvóór was ik actief in de communicatiesector. Maar op een gegeven moment kwam ik tot de vaststelling dat ik iets anders wou doen met mijn leven en mijn talenten dan bedrijven helpen om nóg meer te verkopen. Dit werk ligt veel dichterbij mijzelf.”

Het is haar taak om de Belgische poot van SOS Kinderdorpen verder uit te bouwen en bekender te maken. “Ik heb verschillende petjes op. Fondsenwerving bijvoorbeeld, maar ook: zorgen dat we de kinderen die we onder onze hoede hebben helpen om uit te groeien tot sterke volwassenen. Geen makkelijke opdracht. Waar de moeders vroeger werden geselecteerd op hun goede hart, is tegenwoordig een pedagogische achtergrond noodzakelijk.”

Frustraties

“Mijn eindverantwoordelijkheid is natuurlijk dat SOS blijft draaien. Hier werken honderd mensen, die elke maand hun loon moeten krijgen. Daarvan lig ik soms wel wakker. We kunnen natuurlijk rekenen op een stuk structurele financiering door de overheid, maar het blijft elk jaar spannend om ervoor te zorgen dat het financiële plaatje klopt.” Daarbij heeft ze nog steeds veel aan haar economische achtergrond, zegt ze: “Als ik bijvoorbeeld verantwoording moet afleggen aan de raad van bestuur ben ik blij dat ik kennis van zaken heb.”

“Het is ook mijn taak om de relaties met onze grootste donateurs te onderhouden en te controleren of de projecten die ze steunen in het buitenland naar behoren verlopen. Regelmatig moet ik daarom naar bijvoorbeeld Congo of Senegal. Afwisseling troef!”

Ze zou zich geen betere job kunnen indenken, zegt ze: “Dit werk laat je non-stop stilstaan bij de zin en onzin van alles, laat je nadenken over ieders plek in deze wereld. Ik vind het belangrijk om te werken aan een betere toekomst voor onze kinderen. Dat drijft me elke dag. Het voelt trouwens niet meer aan als werk.”

Als ze dan toch een mindere kant moet opnoemen, is het deze: “De frustratie soms als we worden beperkt door een tekort aan middelen. Zo hebben we een prachtig project in Syrië waar we zoveel méér zouden kunnen doen, maar we hebben het geld niet. Maar ik doe dit zo graag dat ik dat er bij neem. Soms is het ook frustrerend dat dingen zo lang moeten duren, in een land als Congo bijvoorbeeld. Maar ook dat is deel van het werk dat we doen.”

“Achteraf gezien was het wel een meerwaarde geweest als ik een paar jaar in het buitenland zou hebben gewerkt. Dus als ik je een goede raad mag geven, Tom... Wij bieden trouwens stages aan, we zijn altijd op zoek naar jonge mensen die hun handen uit de mouwen willen steken en gaandeweg het vak willen ontdekken. Hier is mijn kaartje (*lacht*).”

Wat is jouw droomjob?
Laat het ons weten via nieuws@kuleuven.be

LEVEN
na
LEUVEN

PAUL BEKAERT, JURIST EN MENSENRECHTENADVOCaat

“Je moet eens zot durven doen”

Toen Carles Puigdemont aan zijn deur verscheen, was Paul Bekaert (69) naar eigen zeggen niet totaal verrast. Dat was hij wel toen twee weken geleden het Europees aanhoudingsbevel voor de afgezette Catalaanse minister-president werd ingetrokken. Bekaert legt ons graag uit waarom. Op interviewaanvragen van BBC World en de Japanse tv ging hij niet in, maar voor zijn alma mater vertelt hij openhartig over romantiek, *terreurverdrijving* en de toekomst van zijn beroemdste cliënt.

TEKST: Katrien Steyaert | FOTO'S: Rob Stevens

“**H**et liep nochtans bijna slecht af tussen de KU Leuven en mij”, zegt Bekaert. “Ik ben de universiteit zeer genegen en ga naar elke samenkomst van de lichte juristen van 1972, maar toen ik hoorde over een onderzoeksproject (*LAW-TRAIN – red.*) waaraan zowel de KU Leuven als de Israëlische politie deelnemen, wilde ik mijn lidkaart als alumnus terugsturen. Gelukkig komt er een einde aan die schandalige samenwerking. (*Rector Luc Sels maakte onlangs bekend dat de KU Leuven na het aflopen van het project in april 2018 niet zal participeren in een eventueel vervolgprijs met het huidige consortium – red.*) Ik houd mijn kaart.”

Het valt op dat deze man zijn immer bedaarde stijl laat varen als het over de Palestijnse kwestie gaat. “Sinds 2001 ging ik zes keer naar de bezette gebieden als waarnemer van mensenrechtenorganisaties, maar ik wil niet meer terug. Ik ervaar de situatie als zodanig onrechtvaardig dat ik er zelfs nauwelijks nog artikels over kan lezen. Het Palestijnse volk is door ieder-

ren in de steek gelaten, er wordt een soort sluipende genocide op hen gepleegd. Israël wil geen Palestijnse staat, het wil geen vrede, en het wordt daarin gesteund door een enorme Amerikaanse lobby.”

Bekaert, die naam maakte als mensenrechtenadvocaat, vertelt het in zijn statige kantoor in Tielt. Achter de antieke inrijpoort ligt een riante tuin, maar er is voor hem duidelijk meer in het leven dan het materieel goed hebben. “Veel mensen volgen rigoreus de rollen die hen opgelegd worden: ze zitten in een serviceclub, gaan skiën met Nieuwjaar, reizen luxueus in de zomer. Ik heb daar te veel verbeelding voor. Op veilig spelen heb ik nooit willen doen.”

Vader Bekaert was aankoopdirecteur in een grote leerlooierij, maar zijn zoon kiest inderdaad een ander pad. “Mijn ouders hadden bijvoorbeeld veel schrik van politiek. Ik niet, al beoefen ik ze zonder partijkaart. Ik zie mezelf als een Lucky Luke die strijdt voor gerechtigheid zonder onder iemands gezag te staan. Mijn vak is ideaal voor wie niet in structu-

ren wil stappen. Als advocaat ben je een *go-between* tussen mensen die zich buiten de maatschappij plaatsen en het systeem, dat je bescherming en status biedt.”

Het ware leven

“Toen ik nog studeerde, verweet een kotvriend – die later bij de PVDA ging – me

een journalistenmentaliteit: ik was geïnteresseerd, maar ik stond niet op de barricaden. Ik nam wel deel aan alle grote betogingen. Het was een tijd waarin werkelijk alle zekerheden op de helling stonden, en dat vond ik zeer desoriënterend én inspirerend. In Leuven deed ik niet veel anders dan studeren, maar ik discussieerde wel graag over de derde wereld, of ik ging luisteren naar Noord-Ieren die de stad binnengesmokkeld waren.”

“Mijn engagement is erin gehamerd bij de KSA en ik nam het altijd mee. Ik ben *un avocat romantique*. Ik geloof dat wij een sociale functie hebben: ervoor zorgen dat er recht gesproken wordt. Het doet me pijn dat dat tegenwoordig verloren gaat en dat de balie enorm commercialiseert. Toegegeven: ik ben een romanticus met faciliteiten. Als het erop aankomt, laat ik mijn gezond verstand spreken. Zo wilde ik niet zoals veel kameraden mijn studie staken om in de fabriek te werken als militant van de AMADA (*de marxistische partij – red.*), maar wilde ik advocaat worden, om den brode.”

“Ik doet dit werk zo graag omdat het zo afwisselend is: ik mag schrijven, spreken en in de auto van hot naar her rijden. In tegenstelling tot veel confraters mijd ik het zoveel mogelijk om mijn medewerkster te sturen, ik wil zelf de binnenkant van de rechtbank blijven zien. Wat ik aangenaam vind, is dat ik de wijsheid van de oudere man kan gebruiken. Ik ben vader en grootvader, en mag mijn cliënten bij wijze van spreken een beetje opvoeden. Via hen zie ik het ware leven, dat vind ik boeiend.”

“

Ik ervaar de situatie van het Palestijnse volk als zodanig onrechtvaardig dat ik er zelfs nauwelijks nog artikels over kan lezen.

Het Vooruitzicht 2018.
De experts van VRT NWS blikken vooruit op 2018.

Koop je tickets op hetvooruitzicht.vrtnws.be en steun De Warmste Week.

VRT NWS

KU LEUVEN

“

Ik heb nog nooit één nacht slecht geslapen. Het is mijn taak om mensen bij te staan die een misdrijf pleegden. Een chirurg weigert toch ook geen zieken?

Geen opstandeling

Hij zegt met plezier alle mogelijke zaken aangenomen te hebben, maar heeft toch een voorkeur voor strafrecht en familie-zaken, “waarin je meer retoriek kunt gebruiken en kunt filosoferen. Ik was altijd al zeer literair en historisch geïnteresseerd, maar omdat je eind jaren zestig de germanisten en geschiedkundigen die niet in het onderwijs stapten op één hand kon tellen, ben ik dat zelf niet geworden.”

Tot op vandaag wil hij zijn Nederlands onberispelijk spreken, en leest hij zeer veel. “Vooral vulgariserende geschiedenis en biografieën. Mijn interesse voor lokale geschiedenis verwerkte ik in de massasppektakels die ik schreef, bijvoorbeeld over de Franse Revolutie en de Eerste Wereldoorlog in Tielt. Er kwamen telkens tweeduizend mensen op af. Onlangs begon ik aan een monoloog over Ierland, de bakermat van de literatuur, maar mijn geest is nu niet vrij genoeg om verder te schrijven.”

Bekaert staat al jaren bekend als een harde werker. In zijn spartaans ingerichte kantoor staan de wet- en woordenboeken in het gelid op de schouw. “Ik bouwde hier in Tielt vrij snel een clientèle op, ook al had men mij voorspeld dat ik in dit conservatieve stadje wat minder links zou moeten zijn, dat men mij zou broodroven. Maar ik ben nooit gepakt op mijn ideeën, ook niet toen ik stafhouder was in Brugge. Men heeft mij aanvaard zoals ik ben.” Zijn zoon Simon, die advocaat is in zijn kantoor, zei het zo: “Mijn vader staat misschien opstandelingen bij, maar dat maakt hem nog geen opstandeling. Hij verdedigt gewoon de rechten van wie vervolgd wordt om zijn opvattingen.”

Bekende cliënten waren onder andere Luis Moreno en Raquel Garcia, het Belgisch-Baskische echtpaar dat in 1994 door

Spanje beschuldigd werd van het herbergen van ETA-leden. “Die zaak was voor mij een hoogtepunt”, zegt Bekaert, “omdat ze veel deining veroorzaakte. Op een bepaald moment slaagde ik erin Moreno en Garcia voorlopig politiek asiel te laten krijgen en dreigde Spanje zijn ambassadeur uit België terug te roepen. Het was een enorme rel.”

Ook met zijn verdediging van de Turks-Koerdische activiste Fehriye Erdal liep hij in het oog. “Ik kon verhinderen dat ze werd uitgeleverd aan Turkije, waar de doodstraf nog van kracht is. Dat argument speel ik in dit soort zaken altijd uit: als er mensenrechten dreigen geschonden te worden, moeten we de uitlevering tegenhouden.”

Hallyday

Erdal stond terecht voor drie moorden, maar dat deert Bekaert niet. “Ik heb nog nooit één nacht slecht geslapen. Het is mijn taak om mensen bij te staan die een misdrijf pleegden. Een chirurg weigert toch ook geen zieken? Ik zal uiteraard niet de vrijspraak pleiten als iemand bekend heeft, maar iedereen moet op een faire manier terecht worden. Daar ben ik zeer strikt in. Vroeger zagen de rechters en het parket er veel meer op toe dat de rechten van verdediging ingeroepen werden, terwijl je ze nu als advocaat zelf op tafel moet leggen. Dat is lastig.”

“In het hele proces van *terreurverdwaazing* toont men zich bereid om vrijheden op te geven in ruil voor veiligheid, maar om te beginnen is dat een valse veiligheid en bovendien gooit men met het kind het badwater weg. De democratische reflex bestaat bijna niet meer bij de wetgever – dat is populisme. Het breekt onze rechtstaat af, een heel kwalijke evolutie. Ik wil

hierover bewustzijn creëren bij de jonge collega’s aan wie ik lesgeef over het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Helaas kennen veel advocaten dat verdrag onvoldoende.”

Hij hamert ook op zelfdiscipline. “Je mag zaken geen maanden laten liggen. Collega’s die dat wel doen, zijn slechte advocaten. Je moet in dit vak bovendien administratief aangelegd zijn, want je wilt of verliest een zaak met documenten. Daarom klikt het zo met Puigdemont, hij is even gedisciplineerd en stipt als ik zelf probeer te zijn. Ik heb hem leren kennen als een man van staal, met een enorm geloof in zichzelf en een al even grote koelbloedigheid.”

“Zelf tracht ik mijn zaken goed te beheersen, vooral door gestructureerd en efficiënt te werken. Ik hou niet van chaos, en zeker niet van irrationaliteit. Zo kan ik er niet bij dat er een miljoen mensen waren op de begrafenis van Johnny Hallyday, toch niet meteen een voorbeeldige mens. Even angstwekkend vind ik voetbalmatches, en het feit dat de media gretig de irrationaliteit voeden. Elke keer dat ik onheilsboodschappen lees, transponeer ik ze naar mijn kleinkinderen. In welk gekkenhuis zullen zij moeten leven?”

Cadeau van formaat

Hij zal het moeten aanzien, net zoals hij moet afwachten hoe de zaak-Puigdemont uitdraait. “Hij heeft geen plannen of strategie die verder reiken dan de verkiezingen van 21 december. Als hij verkozen geraakt, zal Spanje het zich niet kunnen permitteren om hem aan te houden, denk ik. Eigenlijk kreeg Puigdemont een cadeau van formaat: zijn ballingschap spreekt tot de verbeelding.”

lees verder op P.16

Wie is Paul Bekaert

°1948, Kortrijk

Gestudeerd

1967-1972: rechten, KU Leuven (kandidaturen aan Kulak)

Loopbaan

1974: wordt advocaat bij Balie Brugge, start zijn eigen kantoor
1994: verdedigt het Belgisch-Baskische echtpaar Moreno-Garcia
2000-2007: pleit voor de Turks-Koerdische activiste Fehriye Erdal
2007-2009: is stafhouder bij Balie Brugge
2017: wordt de raadsman van Carles Puigdemont

Daarnaast: Sinds 1975 lid van de Liga voor de Mensenrechten

Privé

Woont in Tielt
Getrouwd met Trui Lagrain, ze hebben twee zonen, Simon en Francis
Heeft drie kleindochters

© KU Leuven | Rob Stevens

vervolg van P.15

“Dat hij in België met alle egards is ontvangen, steekt in Spanje. Het land wilde het proces beëindigen en trok volgens mij mede daardoor begin december het Europese aanhoudingsbevel in. Ik was compleet verrast, zoiets had ik nog nooit meegemaakt. Wellicht vreesde Spanje dat België het uitleveringsbevel zou afwijzen vanwege de onschendbaarheid van parlementairen, en dat Puigdemont dat ook in Madrid zou zeggen: *de Belgische rechter heeft geoordeeld dat ik niet kan worden gestraft.*”

“

Ik heb veel interview-aanvragen geweigerd, ik nam op een bepaald moment zelfs mijn telefoon niet meer op. Omgaan met de pers vind ik eigenlijk stresserder dan de zaak zelf.

“Ik geloof niet dat de Spaanse justitie hem nu een eerlijke kans zal geven, want de rechters zullen hun opinies niet zomaar aan de kapstok hangen. De eenheid van Spanje zit er enorm ingebakken. Ik ben in de Spaanse kranten – die ik voor geen haar vertrouw – afgeschilderd als een fanaat die vindt dat Spanje geen rechtstaat is. Dat is het natuurlijk wel, maar Franco's erfenis leeft nog in de geesten van de macht, en net als alle Europese democratieën schendt het land op één of ander punt de mensenrechten. Daar wil ik op wijzen.”

Zijn eerste reis naar Baskenland voor de Liga dateert al van 1979. “Ik verdedigde sindsdien minstens vijftien ETA-leden – dat was altijd voorpaginanieuws in Spanje – en was in 1997 als waarnemer op het

proces tegen leden van de Baskische partij Herri Batasuna. Mijn palmares als politiek advocaat, met een goede kennis van uitleveringen en ervaring met procederen tegen Spanje, moet ook Puigdemont ter ore zijn gekomen. Ik had eerlijk gezegd verwacht dat hij hier vroeg of laat zou staan.”

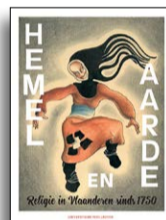
‘Ja’ durven zeggen

Even eerlijk geeft hij toe dat hij in de nadagen van zijn carrière dankbaar is om deze zaak met internationale weerklank. “Ik droomde daar als student al van, en ben zeer tevreden dat ik nu bij een breder publiek standpunten kan verdedigen waarover ik al dertig jaar publiceer in bladen met een beperkte oplage, zoals *Meervoud* (het linkse, Vlaamsgezinde tijdschrift – red.), en waarover ik al die tijd lezingen gaf, soms voor vijf man en een paardenkop.”

Het mediacircus neemt hij erbij. “Ik heb wel veel aanvragen geweigerd, ik nam op een bepaald moment zelfs mijn telefoon niet meer op. Omgaan met de pers vind ik eigenlijk stresserder dan de zaak zelf. Let op, ik besef goed hoe belangrijk het in uitleveringszaken is dat je de publieke opinie mee hebt. Daarom moedigde ik Puigdemont ook aan om met de Vlaamse pers in contact te komen, iets wat hij aanvankelijk niet deed.”

Gevraagd of hij het gevoel heeft over de hele lijn een verschil gemaakt te hebben, knikt hij. “Maar je ziet dat pas achteraf. Had ik in 1978 geweigerd om voor de Liga naar Ierland te gaan, dan had mijn carrière er totaal anders uitgezien. Al eens ja zeggen tegen zaken waartegen je logischerwijs nee zou zeggen is belangrijk. Toen ik in volle Tweede Intifada naar Israël reisde, verklaarde mijn omgeving mij zot, maar dat zijn net de boeiendste momenten in je leven.”

Hij probeerde de mentaliteit door te geven aan zijn zonen. “Ik zeg altijd: ik heb een socialist en een artiest. Simon is sp.a-schepen hier in Tielt, Francis volgde Sint-Lukas, geeft les en is een succesvol schilder. Simon zou op termijn mijn kantoor kunnen overnemen, maar tot het zover is, doe ik voort. Let op: ik wil voorkomen dat het gênant wordt, zoals bij sommige oudere confraters. Mij zul je nooit met een stok de rechtzaal in zien strompelelen. Ik wil in schoonheid eindigen.”

i
‘Hemel en aarde. Religie in Vlaanderen sinds 1750’, Universitaire Pers Leuven, 144 p., 19,95 euro

📖
Campuskrant mag drie exemplaren van het boek weggeven. Stuur vóór 26 januari een e-mail met onderwerp ‘boek Hemel en aarde’ en uw adresgegevens naar nieuws@kuleuven.be. De winnaars worden persoonlijk op de hoogte gebracht.

FASCINERENDE GREEP UIT RELIGIEUS ERFGOED

Hemel en aarde

Wie de geschiedenis van religie in Vlaanderen doorzwemt, komt in heel diverse wateren terecht. Dat blijkt uit *Hemel en aarde*, een boek waarmee documentatie- en onderzoekscentrum KADOC – KU Leuven zijn veertigste verjaardag viert en tegelijkertijd zijn directeur Jan De Maeyer uitwift. Verrassende beelden en vergeten objecten uit de collectie gaan telkens vergezeld van een prikkelende *petite histoire*. We kozen er drie uit.

Kartonnen dozen

Vanaf de jaren 1950 konden tienduizenden kinderen dankzij de ‘christelijke ziekenkas’ voor het eerst op vakantie. Met een kartonnen koffer in de hand trokken ze naar het station voor een reis naar zee, de Kempen, de Ardennen en zelfs Zwitserland. De ziekenfondsen groeiden in de twintigste eeuw uit tot dé spelverdelers op het vlak van gezondheid, met oog voor preventie en gericht op het hele gezin.

Zowel de overheid als private organisaties bekommerden zich sinds het einde van de negentiende eeuw meer en meer om de volksgezondheid. De toenemende medische kennis liet hen toe allerlei initiatieven te ontplooiën ter preventie van ziekte, zoals inenting, zuigelingenverzorging en medische inspectie op school. Een verblijf in de gezonde buitenlucht, weg uit de stinkende industriesteden, paste in dat rijtje. Vooral liberale en socialistische verenigingen, maar ook gemeentebesturen organiseerden vakantie- en schoolkolonies voor de volkskinderen.

De overheid begon de bijstandskassen geleidelijk aan subsidies te verlenen. Zo kregen ook de ziekenfondsen ruimte om nieuwe diensten aan te bieden. De Landsbond der Christelijke Mutualiteiten (LCM) bijvoorbeeld richtte in 1919 een Christelijke Landsbond tegen de Tering op, die het verblijf van tuberculosepatiënten

in een sanatorium vergoedde. Kinderen die met tbc werden bedreigd, konden gratis op vakantie in zogenoemde kolonies.

De LCM bood vanaf 1947 vakanties aan voor de kinderen van al zijn leden. Plots kon een arbeider zijn kind een vakantie van tien dagen in Zwitserland gunnen. De eerste vakanties van de dienst Preventieve Luchtturen richtten zich tot veertienjarigen, voor velen toen het begin van hun beroepsloopbaan en het moment om zich aan te sluiten bij een ziekenfonds. Later kwam er ook een aanbod voor andere leeftijdsgroepen en kinderen met een beperking. Vandaag organiseert de vzw Kazou vakanties voor kinderen en jongeren van 6 tot 18 jaar, gedragen door 8000 vrijwilligers. Het succes is groter dan ooit, getuige de volgeboekte vakanties en monitoren cursussen.

Plots kon een arbeider zijn kind een vakantie van tien dagen in Zwitserland gunnen.

Beschavend Belgenland

Een beeld dat vandaag ongetwijfeld veel wenkbrauwen doet fronsen. Eind 1908 verspreidden de Leuvense katholieke jongerenverenigingen Sint-Albertus Patroonschap en Kring van Jonge Werklieden deze kalender voor het nieuwe jaar. Centraal op de prent staan een missionaris en een militair hand in hand voor een kruis met Christus, dat lijkt over te gaan in een palmboom. Beneden omringt de tekstband 'Het beschavend Belgenland' een portret van koning Leopold II. Die heeft net, op 18 oktober, 'zijn' Congo Vrijstaat verplicht overgedragen aan België. De kalender lijkt het programma van de nieuwe Belgische kolonie haast samen te vatten.

Het nieuwe Belgisch-Congo had toen al een lange geschiedenis achter zich, die eeuwen terugging, veel verder dan de belangstelling van Leopold II. Die dateerde van circa 1875

en leidde tien jaar later tot Congo Vrijstaat, met de Belgische koning als soevereine vorst. In 1876 polste Leopold de Missionarissen van Scheut over samenwerking in Afrika, en in 1888 trok de eerste karavaan scheutisten naar Congo Vrijstaat. Dat wordt beschouwd als de start van een 'groots missiewerk', dat al bij al toch nog bescheiden oogde toen Congo Vrijstaat eind 1908 door België werd overgenomen. Het telde toen 335 religieuzen – mannen en vrouwen – verspreid over 56 missieposten. Het missioneringsoffensief in Congo kwam pas na de Eerste Wereldoorlog in een stroomversnelling.

Dat had mee te maken met de veranderde context. Het commerciële Congoproject van Leopold II – dat ook bij de missionarissen soms twijfels opriep – werd, vooral onder internationale druk, een Belgisch paternalistisch koloniaal project, waaraan de kerk zonder schroom kon participeren. De kerk werd een van de drie machtsfactoren in Congo. We vinden ze terug op de kalender: de (koloniale) overheid, voorgesteld als de militair, de diverse economische krachten, gesymboliseerd door het stoomschip dat met

De kalender lijkt het programma van de nieuwe Belgische kolonie haast samen te vatten.

koloniale producten op weg is naar België, en ten slotte de katholieke kerk. Daarvoor staat de missionaris die drie knielende Afrikanen met gebroken boeien zegent; rechts vlucht een Arabische slavenhandelaar weg met een stel boeien en een zweep in de hand.

Het Congolese avontuur gaf de religieuze instituten een groot prestige in eigen land, maar de sterke band tussen kerk en kolonie hield maar een halve eeuw stand. Na de Tweede Wereldoorlog namen kerk en missies meer en meer afstand van de kolonisatie.

De blijde boodschap op vinyl

Wie in de jaren 1960 en 1970 jong was en enig oor had voor Nederlandse muziek, kan ongetwijfeld meezingen met *Frater Venantius* – 'Zeg maar ja tegen het leven' – van Wim Sonneveld (1965) en *De non* (*Roll another one*) – 'Er is een heleboel veranderd in de kerk' – van Jasperina de Jong (1970). Het waren persiflages op het fenomeen van de zingende pater en dito non. De Troebadoer van het Heilig Hart is er hét Vlaamse voor-

beeld van. Rond 1960 stond hij met zijn liedjes in de hitlijsten.

Hoe kon je rock-'n-roll beter bestrijden dan door zelf 'moderne' muziek te maken?

De kerk had lange tijd een dubbele houding tegenover de moderne cultuur. Ze wilde zich ertegen afzetten, maar ze maakte er ook handig gebruik van. Zo waarschuwde ze voortdurend voor mogelijk misbruik van radio en film, maar tegelijk probeerde

ze die media in haar greep te krijgen. Ook de nieuwe muziek van de jaren 1950 was haar een doorn in het oog: rock-'n-roll, gecombineerd met wilde lichaamsbewegingen, extravagante kledij en lange haren. En hoe kon je die beter bestrijden dan door zelf 'moderne' muziek te maken? De Troebadoer van het Heilig Hart of Elvis? De keuze was snel gemaakt.

De Troebadoer van het Heilig Hart was de artiestennaam van de jezuïet Louis Mestdagh (1916–2007). Hij maakte in de jaren 1950 propagandafilmpjes voor de jezuïetenmissies. Die waren echter iets te kritisch in een tijd waarin men zich nog nauwelijks vragen stelde bij kolonisering en missionering (*zie ook hiernaast*). Mestdagh vond in de muziek een nieuwe uitdaging om zijn religieuze roeping op een moderne, artistieke manier te verpakken. De filmende pater werd een zingende pater. Zijn liedjes mengden christelijke thema's met persoonlijke ervaringen. Hij trad honderden keren op en zijn plaatjes belandden zelfs in de hitlijsten.

Pater Mestdagh was niet de enige. Vlaanderen kende onder anderen nog de zingende scheutster Van Brussel en het Duo Domini (zuster Pia en pater Klemens). En Jeanine Deckers, alias Soeur Sourire, scoorde begin 1964 zelfs een wereldhit met *Dominique*. Op dat moment waren de schone liedjes van pater Mestdagh al voorbij. Hij had een relatie met een vrouw en trad in 1965 uit de jezuïetenorde.

Bevorderingen, aanstellingen & benoemingen 2017

Bevorderingen in het ZAP

Faculteit Theologie en Religiewetenschappen
Gewoon hoogleraar Bert Broeckaert
Hoogleraar Joris Geldhof

Hoger Instituut voor Wijsbegeerte
Gewoon hoogleraar Timmy Heysse
Hoogleraar Helder De Schutter
Hoofddocent Raf Geenens

Faculteit Rechtsgeleerdheid
Gewoon hoogleraar Maria-Christina Janssens
Jeroen Maesschalck
Dirk Van Daele
Deeltijds hoogleraar Benoit Allemeersch

Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen
Gewoon hoogleraar Bart Van Looy
Hoogleraar Katrien Antonio
Valérie Cappuyns
Sophie De Winne
Hoofddocent Elfi Baillien
Lieven Brebels
Johan Bruneel
Deeltijds hoofddocent Jo Seldeslachts

Faculteit Sociale Wetenschappen
Gewoon hoogleraar Valeria Pulignano
Hoogleraar Baldwin Van Gorp
Ine Van Hoyweghen
Hoofddocent Nadia Fadil
Noel Salazar
Steven Van Hecke
Deeltijds hoofddocent Mark Breusers

Faculteit Letteren
Gewoon hoogleraar Mark Depauw
Dimitri Vanoverbeke
Katelijne Wils
Hoogleraar Idesbald Goddeeris
Liesbet Heyvaert
Jean-Christophe Verstraete

Hoofddocent
Geert Brône
Anneleen Masschelein
Noëlla Peters
Toon Van Hal

Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen
Gewoon hoogleraar Hans Op de Beeck
Bert Reynvoet
Hoogleraar Patrick Luyten
Ilse Van Diest
Hoofddocent Lucia De Haene
Pieter Verstraete

Faculteit Wetenschappen
Gewoon hoogleraar Patrick Degryse
Olivier Honnay
Nicole Van Lipzig
Tatjana Vogt
Deeltijds gewoon hoogleraar Alexander de Koter
Hoogleraar Mieke De Cock
Bart Goderis
Stefan Van Aelst
Tom Wenseleers
Hoofddocent Joeri Van der Veken
Deeltijds hoofddocent Vincent Bonin
Thérèse Steenberghen

Faculteit Ingenieurswetenschappen
Gewoon hoogleraar Tom Holvoet
Geert Lombaert
Liliane Pintelon
Hugo Van hamme
Hans Van Oosterwyck
Jozef Vleugels
Deeltijds gewoon hoogleraar Ingrid De Wolf
Hoogleraar Wim Michiels
Wim Thielemans

Hoofddocent
Sofie Pollin
Pieter Vansteenwegen
Marian Verhelst

Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen
Gewoon hoogleraar Ann Van Loey
Jos Van Orshoven
Deeltijds gewoon hoogleraar Hilde Vandendriessche
Hoogleraar Imogen Foubert

Faculteit Industriële Ingenieurswetenschappen
Deeltijds gewoon hoogleraar Jan Genoe
Hoogleraar Lieven De Strycker
Hoofddocent Jeroen Boydens
Jan Cappelle
Wouter Ryckaert
Peter Van den Broeck

Faculteit Geneeskunde
Gewoon hoogleraar Astrid van Wieringen
Patrik Verstreken
Deeltijds gewoon hoogleraar Peter Hellings
Patrick Neven
Steven Vanderschueren
Hoogleraar Stein Aerts
Steven Lierman
Jeroen Raes
Chris Ulens
Rudi Vennekens
Thierry Voet
Deeltijds hoogleraar Jean-Marie Degryse
Christophe Deroose
André D'Hoore

Ilse Mombaerts
Gunnar Naulaers
Jean Steyaert
Hilde Van Esch
Pieter Vermeersch
Hoofddocent Simon De Meyer
Kian Peng Koh
Lieven Thorrez
Bart Vanaudenaerde
Lukas Van Oudenhove
Kurt Vermeire
Deeltijds hoofddocent Marc Ferrante
Greet Hens
Stephane Heymans
Daphne Hompes
Christophe Matthys
Pascal Sienaert
Tom Theys
Kirsten Van Landuyt

Faculteit Bewegings- en Revalidatiewetenschappen
Hoogleraar Jeroen Scheerder
Jan Seghers

Bevorderingen in het OP3

Faculteit Letteren
OP-Hoogleraar Hilde Van Belle
OP-Hoofddocent Franciska Vanoverberghe

Faculteit Industriële Ingenieurswetenschappen
OP-Hoogleraar Martin Meganck
Ann Van Gysel
OP-Hoofddocent Kathleen Denis
Inge Holsbeeks
Joan Peuteman
Faculteit Architectuur
OP-Hoogleraar Dag Boutsen

OP-Hoofddocent
Laurens Luyten

Aanstellingen en benoemingen in het ZAP

Faculteit Theologie en Religiewetenschappen
Docent Judith Gruber

Hoger Instituut voor Wijsbegeerte
Hoogleraar Ernst Wolff
Docent Eszter Kollar

Faculteit Rechtsgeleerdheid
Deeltijds gewoon hoogleraar Christian Behrendt
Hoofddocent Elise Muir
Deeltijds hoofddocent Geert Jocqué
Docent Valerio Michele De Stefano
Deeltijds docent Steven Bouckaert

Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen
Hoogleraar Arjen Slangen
Hoofddocent Mattia Nardotto
Docent Stefan Adriaenssens
Sebastian Fleitas
Katie Goeman
Stephan Poelmans
Frederiek Schoubben
Amin Salimi Sofla
Maximiliano Udenio
Rosanne Vanpée
Yves Wautelet

Faculteit Sociale Wetenschappen
Docent Kolja Raube
Sebastian Scherr
Deeltijds docent Jessica Schoffelen
Laura Vandenbosch
Wim Van Lancker

Faculteit Letteren
Hoogleraar Umar Ryad
Hoofddocent Lieven Buysse
Frieda Steurs
Docent Jeroen D'hoë
Natalie Dupré

Priscilla Heynderickx
An Van Hecke
Valeria Zanier
Eline Zenner
Deeltijds docent Maria Sol Sansiñena Pascual

Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen
Docent Mathias Decuypere

KADOC
Docent Kim Christiaens

Faculteit Wetenschappen
Docent Olivier Namur

Faculteit Ingenieurswetenschappen
Gewoon hoogleraar Michael Kraft
Hoofddocent Sylvie Castagne
Frédéric Vercauteren
Maria Rosaria Vetrano
Docent Annabel Braem
Adalberto Simeone
Deeltijds docent Jef Beerten

Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen
Hoogleraar Dimitrios Sakellariou
Deeltijds hoofddocent Dany Bylemans
Docent Tomas Norton
Deeltijds docent Michiel Dusselier

Faculteit Industriële Ingenieurswetenschappen
Hoofddocent Jo Van Caneghem
Deeltijds hoofddocent Kevin Smet
Docent Valentijn De Smedt
Kathrin Gerling
Elke Gruyaert

Faculteit Architectuur
Hoofddocent Arnaud Hendrickx
Nel Janssens
Bruno Notteboom
Deeltijds hoofddocent Johan Van Den Berghe
Docent Dominique Bauer
Burak Pak

Deeltijds docent
Thierry Lagrange
Caroline Voet

Faculteit Geneeskunde
Gewoon hoogleraar Kalyan Das
Fraydoon Rastinejad
Deeltijds gewoon hoogleraar Eva Morava
Deeltijds hoogleraar Lucienne Michaux
Deeltijds hoofddocent Filip Bouckaert
Docent Guy Baele
Eleonora Leucci
Susan Schlenner
Bernard Thienpont
Deeltijds docent Niki Bergans
Chris Bervoets
Christine Breynaert
Maria Cadenas de Llano Perula
Jos De Backer
Elleke Dresen
Charles Gomà
Sileny Han
Maarten Lambrecht
Karen Peeraer
Alan Urban
Bert Vaes
Jan Verbakel
Len Verbeke
Jonas Yserbyt

Faculteit Bewegings- en Revalidatiewetenschappen
Docent Frank Suhr
Deeltijds docent Kurt Claeys
Inge Geraerts
Daphne Kos
Elegast Monbaliu

Deze lijst omvat de bevorderingen, aanstellingen en benoemingen in het ZAP (Zelfstandig Academisch Personeel) en de bevorderingen in het OP3 (onderwijzend personeel groep 3 van de regionale campussen).

SPEED
DATE

In 22 vragen naar hoofd en hart
van Nadine Buys

Nadine Buys:
"Voor vlees, melk
en eieren betalen
we vandaag veel
te weinig. Elke
dag een stukje
vlees zullen
we ons in de
toekomst wellicht
niet meer kunnen
permitteren."

© KU Leuven | Rob Stevens

Professor Nadine Buys (53) is decaan van de
Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen.

TEKST: Ine Van Houdenove | FOTO: Rob Stevens

“Ik ben soms een beetje een flapuit”

01/ Wat wilde u 'later' worden?

“Als kind leek boswachter me een geweldig beroep en op de middelbare school dacht ik aan dierenarts. Maar uiteindelijk ben ik biologie gaan studeren.”

02/ Zou u vandaag dezelfde studiekeuze maken?

“Ja en nee. Al tijdens mijn thesisjaar merkte ik dat toegepaste biologie, problemen *aanpakken*, me eigenlijk beter lag. De copromotor van mijn doctoraatsonderzoek was een bio-ingenieur, en toen ik na tien jaar industrie terugkeerde naar de universiteit was dat naar deze faculteit. Het is dus wel goed uitgedraaid.”

03/ Wat zou u graag beter kunnen?

“Vreemde talen spreken. Ik heb ooit Spaans gevolgd, maar dat raak je weer kwijt als je het niet onderhoudt. En hetzelfde geldt helaas voor mijn Frans. De dominantie van het Engels in het wetenschappelijk onderzoek is niet bevorderlijk voor de andere talen...”

04/ Wat is uw beste eigenschap?

“Ik kan goed luisteren in een discussie en me inleven in verschillende standpunten. Als decaan moet je dat kunnen én vervolgens knopen weten door te hakken. Dat laatste is misschien iets wat ik nog meedraag uit mijn tijd in de industrie.”

05/ Welk boek ligt er op uw nachtkastje?

“*Norwegian Wood* van Haruki Murakami. Sinds ik 1984 las, ben ik fan.”

06/ Wat zit er in uw cd-speler?

“Meestal iets van het Huelgas Ensemble. Ik hou veel van polyfone muziek en dirigent Paul Van Nevel is een goede vriend.”

07/ Voor welk tv-programma blijft u thuis?

“Ik kijk weinig tv. Af en toe neem ik een film

of een documentaire op, maar bij het bekijken val ik meestal in slaap.”

08/ Wat is de ergste job die u ooit hebt gedaan?

“Ik heb altijd veel geluk gehad. Tijdens mijn thesisjaar besepte ik dat onderzoek was wat ik wilde doen. Voor ik terugkeerde naar de academische wereld coördineerde ik bij Seghers Genetics als R&D-manager het onderzoek naar genetische testen bij varkens. Als decaan heb je uiteraard minder tijd om met onderzoek bezig te zijn, en is het niet eenvoudig om bij te blijven, zeker niet in een domein als genetica. Maar het is erg boeiend om een rol te mogen spelen in het management van de universiteit. Een minder aangename kant zijn dan weer de slechtnieuwsgesprekken die je toch af en toe moet voeren.”

“

Als mijn huis in brand stond, zou ik enkel de harde schijf met foto's redden. En mijn kat.

09/ Aan welke reis bewaart u de mooiste herinneringen?

“Vorig jaar ben ik naar de Galapagoseilanden geweest. Daar kwam de bioloog in mij natuurlijk naar boven (*lacht*). Zo apart, al die unieke diersoorten, die daar leven zonder angst voor mensen.”

10/ Hebt u een 'guilty pleasure'?

“Ik drink graag Orval. Soms denk ik als ik op een terrasje zit: ik ga eens iets anders nemen. Maar dan hoor ik mezelf toch weer een Orval bestellen.”

11/ Welk voorwerp zou u redden als uw huis in brand stond?

“Enkel de harde schijf met foto's. En mijn kat (*lacht*).”

12/ Wanneer bent u het dichtst bij de dood geweest?

“Ik ben ooit in mijn eentje gaan snorkelen op de Seychellen en bijna niet meer teruggeraakt vanwege de stroming. Het is me uiteindelijk gelukt door telkens naar beneden te duiken en me aan stenen vast te houden, maar het had slecht kunnen aflopen.”

13/ Wat houdt u wakker 's nachts?

“Veel, ik ben niet zo'n goede slaper. Overdag is er vaak weinig tijd om stil te staan bij problemen en ik merk dat ik soms 's nachts wakker word van zaken die me bezighouden. Doordat we steeds meer studenten hebben, zonder dat de facultaire bestaffing wordt uitgebreid, raken mensen overwerkt. Ik kan wakker liggen van de vraag hoe we dat gaan oplossen.”

14/ Wanneer bent u het bangst geweest?

“Toen op de Seychellen. Ik heb ook ooit eens een noodlanding meegemaakt, maar dat was voorbij voor we goed en wel doorhadden wat er aan de hand was. Pas toen we aan de grond stonden, bedacht ik dat ik bang had moeten zijn.”

15/ Hoe komt u tot rust?

“Ik kook heel graag en kan er echt van genieten om 's avonds iets lekkers klaar te maken. En als ik een moeilijke dag heb gehad, kan ik me het beste afreageren door te gaan tennissen. Ik speel sowieso twee, drie keer per week.”

16/ Hebt u een motto?

“Blijf niet bij de pakken neerzitten. Kijk waar er andere opportuniteiten zijn. Zo ben ik zelf hier op de Afdeling Dier en Mens terechtge-

komen, toen er in het bedrijf waar ik werkte, minder ruimte was voor onderzoek.”

17/ Welk goed voornemen kan u maar niet volhouden?

“Een lege inbox hebben aan het eind van de dag of zelfs maar zondagavond.”

18/ Waaraan hebt u een hekel?

“Aan machogedrag, betweterigheid en vriendjespolitiek.”

19/ Wat is uw meest onhebbelijke karaktertrek?

“Ik ben heel ongeduldig en nogal impulsief, soms een beetje een flapuit. Af en toe zou ik graag wat meer beredeneerd zijn.”

20/ Wat is uw grootste angst?

“Alzheimer krijgen. Mijn moeder is eraan gestorven.”

21/ Aan welk project zou u meteen beginnen als geld geen factor was?

“Iets rond duurzame voeding, in de eigen regio en wereldwijd. En met duurzaam bedoel ik niet enkel ecologisch, maar ook met respect voor de boeren. Als ondervoorzitter van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn vind ik uiteraard dat ook aan dierenwelzijn de nodige aandacht moet worden geschonken. Maar met voldoende oog voor de economische realiteit. Het gaat niet op om binnen Europa hoge eisen op te leggen en dan tegelijk import toe te laten uit landen waar minder strenge regels gelden.”

22/ Wat zullen we over vijftig jaar onbegrijpelijk vinden?

“Dat voedsel vandaag zo goedkoop is. Voor vlees, melk en eieren betalen we veel te weinig. De prijzen zullen in de toekomst onvermijdelijk stijgen. Elke dag een stukje vlees zullen we ons wellicht niet meer kunnen permitteren. Maar dat hoeft ook helemaal niet.”

IN BEELD

Waterkracht

Sinds dit najaar kunnen patiënten die intensief of heel gespecialiseerd moeten revalideren terecht in een nieuwe therapietoren op de campus Pellenberg van UZ Leuven. De toren telt acht verdiepingen en beschikt onder meer over moderne oefen- en therapielokalen, een fitnessruimte, een ruime sportzaal en een therapeutisch zwembad (foto). Vanuit de toren hebben de patiënten een fraai uitzicht op het groen en op de weidse velden in de omgeving. Zo kunnen ze aan hun revalidatie werken in een omgeving die tegelijkertijd stimuleren en rust biedt.

© KU Leuven | Rob Stevens

Gebruiksaanwijzing
voor de hedendaagse mens

INSECTEN VERDIENEN EEN PLAATS OP UW BORD

Waar blijft die meelwormburger nu?

Sprinkhanen, krekels en meelwormen zijn goed voor u: het zijn voedzame bestjes. Meer insecten eten kan bovendien de ecologische voetafdruk van de carnivore mensheid verkleinen. In België lopen we voorop in de kweek van insecten, maar toch eten we ze niet: waarom?

TEKST: Ilse Frederixx | ILLUSTRATIE: Gudrun Makelberge

proeven, zijn ze meestal aangenaam verrast. Sommigen spreken van een subtiele notensmaak. Veel hangt af van de bereiding.

Ik kreeg onlangs op een receptie heerlijke gemarineerde sprinkhanen en thuis heb ik al weleens meelwormnuggets met aardappelen en bloemkool op tafel gezet."

Toch is de kans dat u met kerst hapjes met krekels of wasmotrupsen serveert eerder klein. Wie er zich aan wil wagen, staat immers voor een hele zoektocht. "Je vindt eetbare insecten enkel nog in speciaalzaken zoals Bioplanet of via webshops." Dat was een tijdje geleden anders, legt Van Campenhout uit. "In 2014 heeft het federaal voedselagentschap tien insecten goedgekeurd en zag je nieuwe producten verschijnen. Maar dat aanbod is ondertussen alweer uit de supermarkten verdwenen. De hype is voorbij. Wij hebben hier al zo'n grote keuze aan voedsel en vlees is niet duur. De consumenten zaten niet te wachten op eetbare insecten."

Flexitariërs

Toch vindt Van Campenhout dat we insecten een eerlijke kans moeten geven. "Ze zijn een volwaardig en gezond voedingsmiddel

dat vlees perfect kan vervangen. En omdat insecten amper broeikasgassen uitstoten en weinig water en ruimte vergen, kan je ze heel wat milieuvriendelijker kweken dan bijvoorbeeld runderen."

Of insecten ooit vlees van het menu verdringen, betwijfelt Van Campenhout. "Je hoeft vlees niet volledig te bannen, maar we moeten wel af van het idee dat het de hoofdcomponent van onze maaltijd is. De toekomst is volgens mij aan de flexitariërs: een paar dagen per week geen vlees, maar een vegetarisch gerecht of een insectenhap."

Nu de markt hier wat ingezakt is, kijken Belgische insectenkwekers naar het buitenland. "Omdat ons voedselagentschap vrij vroeg eetbare insecten erkende, is België in Europa één van de koplopers. Wij exporteren insecten, bijvoorbeeld naar Zwitserland. Daar hebben ze in mei van dit jaar ook drie insecten goedgekeurd voor menselijke consumptie. De Zwitsers hebben amper kwekers, maar er is daar meer openheid bij de kleinhandel en de distributie. Met als gevolg dat onze Belgische kwekers de Zwitserse vraag nauwelijks kunnen bijhouden."

Handcrème met sprinkhaan

"De sector van insecten is volop in beweging", vervolgt Van Campenhout. "We zien een evolutie van kleinschalige kweek naar massaproductie. Er worden federaties opgericht en verschillende Europese landen passen hun wetgeving aan om eetbare insecten toe te laten. Insecten hebben trouwens veel meer toepassingen dan enkel voeding. Hun uitwendig skelet bevat chitine, een stof die

Microbiologe
Leen Van Campenhout:

“Toegegeven, je moet een psychologische barrière over. Maar wie proeft, is meestal aangenaam verrast.

gebruikt wordt in plastic folie. En onze collega's van hogeschool Thomas More experimenteren met een handcrème die sprinkhanenvet bevat."

Ook het Lab4Food heeft de handen vol. "Wij onderzoeken onder meer de chemische en microbiologische kant van insecten, hoe je voedingsproducten kan verrijken met insecten, en wat de gezondheidsrisico's zijn. Dat staat allemaal nog in de kinderschoenen. Voorlopig merken we er dus weinig van op ons bord, maar daar zal ongetwijfeld verandering in komen."

Conclusie:

Insecten bieden zoveel mogelijkheden dat ze in de toekomst zeker in één of andere vorm in uw winkelkarretje belanden.

Is onze weerzin voor insecten dan zo groot? Dat valt wel mee, zegt professor Leen Van Campenhout. Zij coördineert Lab4Food, waar onderzoek loopt naar insecten als voeding voor mens en dier, en als bron van biochemicalïën. "Je moet een psychologische barrière over, dat geef ik toe. Maar wanneer de mensen